ANT

Haftalık Dergi • 14 Şubat 1967 • Sayı: 7 • 125 Kuruş

Özel sektöre devlet kasasından haraç veriliyor

TİP'in yedinci yılı

DİSK KURUCULARI KONUŞUYOR

HAFTANIN NOTLARI

6 şubat

Tertipler!

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması ve hakkında kovuşturma açılması için Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan tezkere Başbakanlığa, oradan da Meclis'e geldi. Meclis Başkanlığı şimdi bunu bir karma komisyona sevkedecektir. Tertip iyi uygulanabilirse, AP çoğunluğunun oyları ile Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kaldırılacak, «el altında» bir yargıç varsa, onun marifetiyle tutuklu olarak duruşması yapılacaktır. Fakat bu oyun daha sahneye konulurken İnönü, bu tertiplerin karşısına dikileceğini açıkladı. İl başkanları bildirisinin tartışılması sırasında İnönü «Türkiyede de başka ülkelerde örnekleri görüldüğü gibi, komünist takibatı bahanesi ile bir çok kimselerin başını yeme tertipleri olacaktır. Bunu bekliyorum. Şimdi de bir takım gazetecilerin ve yazarların peşine düşmüşlerdir. Başka ülkelerde görülenlere benzer bir çok hadiseleri bekliyorum. Ama bilin ki, buna müsaade etmeyeceğim. Karşılarına dikileceğim» dedi.

Yenilgi

■ İnönü başta bulundukça Sekizler için CHP içinde başarı şansı olmadığı CHP İl temsilcilerinin toplantısından sonra yayınlanan bildiri ile de anlaşıldı. Her ne kadar Feyzioğlu, Orhan Öztrak, Ferit Melen ve Turhan Şahin verdikleri demeçlerde Genel Merkeze karşı direneceklerini açıkladılarsa da, bu çıkış kendilerinin parti dışına düşmelerinden başka bir sonuç vermiyecektir. Büyük bir ihtimalle Sekizler önce grup yönetim kurullarından, daha sonra partiden atılacaklardır.

Her devrin bakanı olan Hasan Dinçer "Temel Hak ve Özgürlükleri Koruma Kanunu" ile AP'ye minnet borcunu ödüyor

7 şubat

Zam ve Terör!

■ Şekere zam yapıldığı ve «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu» adı altında yeni bir terör kanunu çıkartılacağı aynı gün açıklandı. Bakanlar Kurulu kararına göre şeker fiyatlarına 50 Kuruş zam yapıldı. Tuz fiyatları da 7 Kuruş artırıldı. Şeker fiyatlarının artırılması üzerine tatlıcılar derhal mamullerine zam istediler. Her devrin adamı olan Adalet Bakanı Hasan Dinçer ise Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun esaslarını basına açıkladı. Türkiye'de bundan böyle düşünce ve yazı özgürlüğünün ancak engizisyon İspanyası'nda görülen bir baskı altına alınacağı anlaşılıyor. İktidarın almakta olduğu tedbirler ekonomik güçlüklerle doğru orantılı olarak artıyor. Halkın ıstıraplarını gideremeyenler, ıstırapları dile getirenleri sus turarak güneşi balçıkla sıvamağa kalkışıyorlar...

Zenginlik Yolu

■ Vehbi Koç, Londra'da L.P.S.'ye verdiği demeçte «Başarımı allaha inanmama, iyi bir aile babası olmama, elden geldiği kadar çok çalışmama borçluyum» dedi. Bu niteliklerle insan zengin olsaydı, Türkiye'de zenginden geçilmemesi gerekirdi. Herhalde Koç'un sakladığı bir meslek sırrı daha olacaktır. O da olsa olsa kapitalizmin sırrıdır.

Vatan Hainliği

■ İzmir ve Denizli'de yapılan öğretmen toplantılarında Türkiye Öğretmen Dernekleri Federasyonu 2. Başkanı Bahri Savcı "Öğretmene karşı girişilen sindirme faaliyeti vatan hainliği mertebesine erişmiştir» dedi.

8 şubat

Petrol Grevi

■ Petrol İş Sendikası'nın Batman'da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tesislerinde başlattığı grevde olaylar oldu. Greveiler, gruplar halinde toplanarak, otobüslerle çalışmaya gelen işçilere engel olmak istediler. Bu yüzden grevcilerle polis ve jandarma arasında çatışmalar oldu. 1 komiser, 3 polis memuru ve 4 jandarma yaralandı. Dördü sendikacı olmak üzere 17 işçi hakkında «zabıtaya karşı gelmek ve kanunen görevleri başında bulunmaları gereken işçileri işyerlerine sokmamak» suçundan soruşturma açıldı. Petrol İş Sendikası Başkanı Ziya Hepbir ise grevi, Ankara'daki lüks Buhara Oteli'nden telefonla yönetmektedir. Grevciler polisle çarpışırken, tutuklanırken Hepbir'in Ankara'dan grev yönetmesi, askerini ateş hattına süren komutanın cephe gerisinde kahramanlık taslamasına benziyor. Bu arada Hepbir'e 16 Şubat tarihinde İsviçre'ye gitmek üzere yurt dışından bir uçak bileti gönderildiği söyleniyor. Biletin kimler tarafından gönderilmiş olabileceği üzerinde çeşitli tahminler yapılıyor...

Bütçe Kaçırma

■ Senato Başkanı AP'li Mehmet Ünaldı, 1967 Bütçesinin Senato'daki müzakeresini, geceyi gündüze katarak zamanında tamamlattı. Petrol, yabancı sermaye, özel sektör yönünden tartışmalı geçecek Sanayi Bakanlığı ve Eenerji Bakanlığı bütçeleri görüşmeleri gece yarısından sonraya alınarak yeni bir taktik uygulandı. Muhalif senatörler, bu taktiğe «Bütçe kaçırma» taktiği diyorlar.

9 şubat

Atışlı Tatbikat!

■ Türkiye İşçi Partisi'nin Tural'ın emirnamesi hakkında verdiği gensoru önergesinin Millet Meclisi'nde görüşüleceği gün Çankaya sırtları ile Kara Harp Okulu'nun bulunduğu mevkiden başkente sürekli silâh sesleri yayıldı. Ankara'nın hemen her semtinde duyulan makineli tüfek, hafif top ve piyade tüfeği sesleri şehirde büyük heyecan yarattı.

TURAL

Nihayet saat 15'te Ankara Radyosu bir açıklama yaparak, halkı sükûnete kavuşturdu. Harp Okulu Takviyeli Piyade Takımı bir tatbikat yapmış ve bu tatbikatı Genel Kurmay Başkanı Tural ile kuvvet komutanları da izlemişti. Atışlı tatbikattan sonra toplanan Meclis'te TİP milletvekilleri hariç, diğer partilerin oylarıyla gensoru konusu olmaktan kurtulan Tural, Meclis toplantısından sonra Başbakan Demirel ile Orduevi'nde bir yemek yedi. Yemekte Tural'ın hem atışlı tatbikatın sonucundan, hem de Meclis kararından oldukça memnun olduğu görülüyordu. Demirel ise görevini yerine getirmiş insanların rahatlığı içindeydi...

Öğretmenler

■ TÖS yöneticilerinin olağan toplantısından sonra bir muhtıra hazırlanarak başta devlet başkanı olmak üzere parti başkanlarına sunuldu. Milli Eğitim Bakanı TÖS yöneticilerini kabul etmediği gibi, Müsteşarına da «300 öğretmen bakanlık emrine alınsa ne çıkar?» dedirtti.

Dışişleri Bakanı Çağlayangil geçtiğimiz hafta İtalya'ya resmi bir ziyarette bulundu. Bu arada, Papa Paul VI. tarafından da kabul edildi. Yanda Çağlayangil Fanfani ile görülüyor.

10 şubat

Yargılandı

■ **Nâzım Hikmet'in cezaevinde tutuklu iken yazdığı şiirlerini "Saat 21-22" isimli kitapta toplayarak yayınlayan De Yayınevi Sahibi Memet Fuat hakkında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla açılan dâvaya 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bakıldı ve savcı tarafından 7,5 yıl hapis istendi. Duruşma Memet Fuat'ın savunması için başka güne bırakıldı. Öte yandan, Çetin Altan aleyhinde yaptıkları yayında asılsız suçlamalarda bulunan Yeni İstanbul Gazetesi sorumluları da Toplu Basın Mahkemesi'nde yargılandılar. Sanıklar, Çetin Altan hakkında suç teşkil edecek şekilde ifadeler kullandıklarını kabul ettiler.**

Ölüm Yürüyüşü

■ Memleketin teknik adamlarla kalkınacağını bir çok kere ifade eden Demirel'in on aydır teknikerlerin boykotu ile ilgilenmemesini protesto etmek üzere kış ortasında üç Tekniker öğrencisinin İzmir'den Ankara'ya doğru yaptıkları ölüm yürüyüşü devam ediyor. Günde ancak 20 Kilometre yürüyebilen gençler, ölüm orucu da tutuyorlar.

11 şubat

Gerillacı Polis

■ Yayınladıkları bildiriden ötürü 15 gün tutuklanan TMTF Genel Başkanı Güneşsoy ile dokuz arkadaşı kefaletle serbest bırakıldılar. TMTF olayları sırasında polise direnmekten dolayı yargılanan gençlerin duruşmasında ise Avukat Muvaffak Şeref, toplum polisinin askerliğini gerillacı olarak yapanlardan seçildiğini, adam dövmek ve coplamak üzere yetiştirildiğini söyledi. Tanık olarak dinlenen gazeteci Ayhan Yetkiner ise, yargıcın "Size ce polis bu olayda vazifesinin dışına çıkmış mıdır?" Şeklindeki sorusu üzerine "Eğer 5-10 polisin bir gencin üzerine çullanması diğer bir polisin de arkadan başına cop vurması vazfesi içinde ise çıkmamıştır" dedi. Yetkiner, ayrıca, olaylar sırasında gazetecilerin de coplarla dövüldüğünü söyledi.

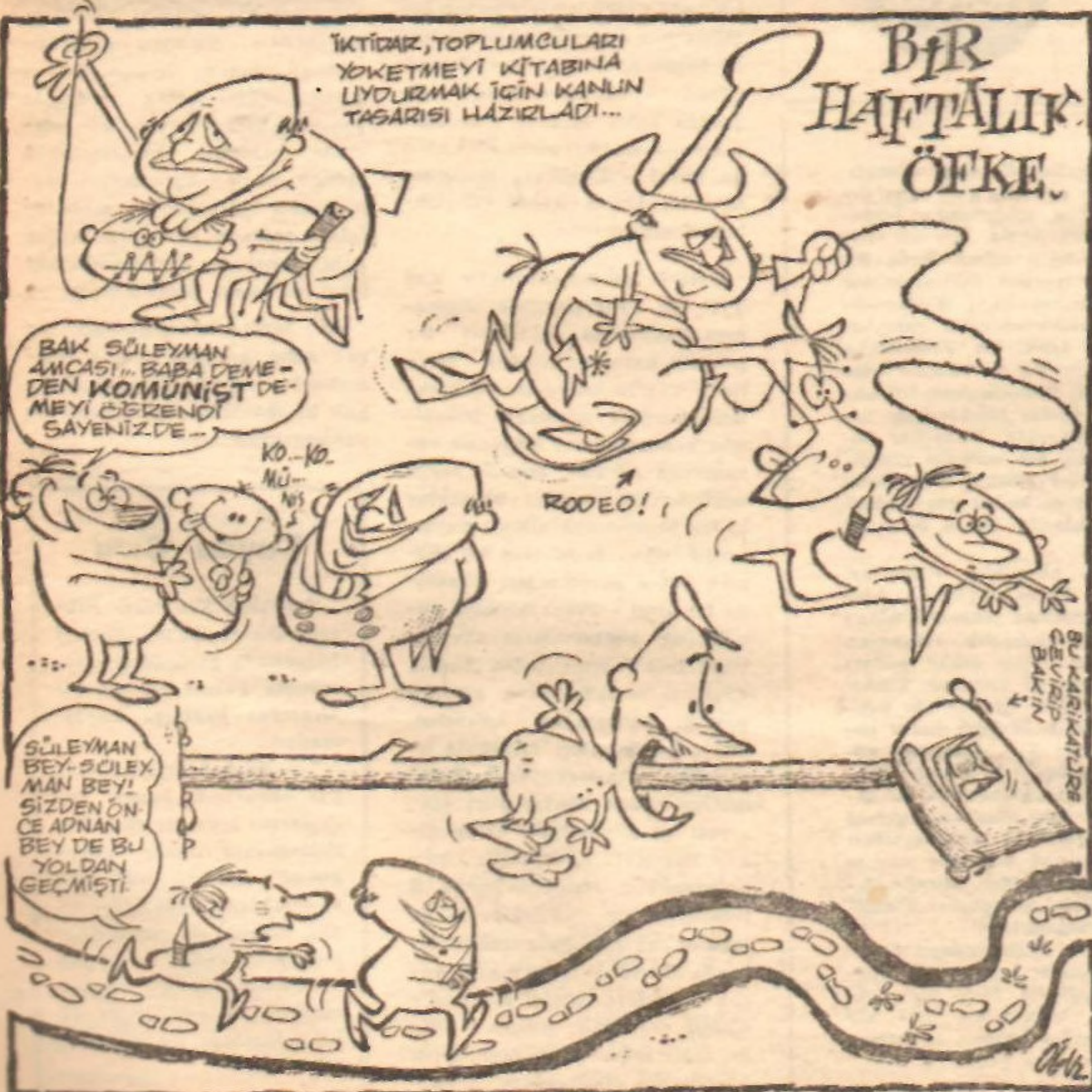
Sipariş!

■ **Birinci Milliyetçiler Kurultayı çalışmaları sırasında Sabahattin Zaim adındaki profesör sendika liderlerinin milliyetçi kimseler arasından seçilmesinin şart olduğunu söyledi.**

12 şubat

Disk Kuruldu

■ **Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Maden İş, Lastik İş, Basın İş ve Gıda İş sendikalarının aynı salonda yaptıkları ortak kongrede aldıkları kararlarla fiilen kuruldu. Böylece Türk İş'ten ayrılan dört sendikanın başkanlarının pazartesi günü İstanbul Valiliği'ne verecekleri beyanname ile DİSK resmen faaliyete geçmiş olacaktır. DİSK, örgütlenme çalışmalarına başlarken, bütün sendikacılara, işçilere ve Türk halkoyuna dağıtılmak üzere Türk İş'in içyüzünü anlatan bir "Kara Kitap" hazırladı.** Bu kitapta Türk İş'in Amerikan Dolarıyla nasıl satın alındığı, Türk İş'te Amerikan casuslarının uzman olarak çalıştıkları, Türk İş yöneticilerin'n şatafatlı şekilde yaşadıkları, işçi sınıfına sırt çevirdikleri, işçilerin haklı grevlerinde grev kırıcılığı yaptığı açıklanmaktadır. DİSK'in kuruluş toplantısında da Türk - İş'in tutumu şiddetle tenkid edilmiş ve Türk - İş Temsilcisi İsmail Topkar delegeler tarafından yuhalanmıştır. **(DİSK'in kuruluşu ile ilgili haberimiz ve DİSK kurucularının bu konudaki özel demeçleri 6. sayfamızdadır.)**

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Çıkmaz Yol!

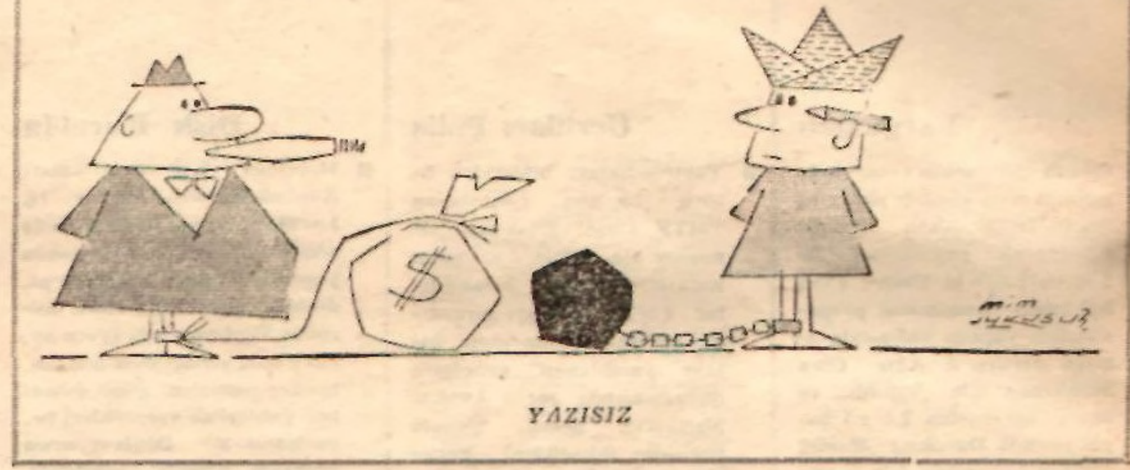
GEÇTİĞİMİZ hafta, Türkiye'nin geleceği bakımından büyük önem taşıyor. Bu hafta içinde AP'nin aldığı oylara ihanet ederek ve anayasayı hiçe sayarak dolaylı yoldan faşizme gitme teşebbüsünün en açık belirtisi olan Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu, Bakanlar Kurulu'na sevkedilmiştir. Yine bu hafta içinde faşizmin açık ya da kapalı tehditleri karşısında ilk defa bir sınıf partisi, emekçilerin partisi olan Türkiye İşçi Partisi, parlamentoda tek başına anayasa düşmanlarına karşı mücadele vermiştir. Ve yine bu parti, Türk siyasi hayatında ilk defa bir sınıf partisi olarak, hâkim sınıfların bütün baskı ve tertiplerine rağmen, altı yıllık bir mücadele dönemini tamamlamış ve yedinci yılına şerefli bir demokrasi kavgası vererek girmiştir. Haftanın bir diğer önemli gelişmesi de, bugüne kadar Amerikan Doları ile beslenen sendikacıların elinde kirli oyunlara âlet edilmiş bulunan işçi sınıfının, ilk defadır ki, sınıf bilincine sahip yepyeni bir kuruluşa, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na kavuşmuş olmasıdır.

TÜRKİYE'deki devrimci ve ilerici hareketlere karşı Tural'ın emirnamesindeki kanun dışı "bir anda temizleme" operasyonunu henüz zamansız bulan egemen sınıflar, her devrin adamı olan Adalet Bakanı Hasan Dinçer'in Bakanlar Kuruluna sevkettiği bir kanun tasarısı ile toprak ağaları, komprador kapitalizmi ve onların yardakçılarından başka herkesin temel hak ve özgürlüklerini silip süpürecek bir terör devrini parlamento yolu ile açmak istediklerini göstermişlerdir. Öyle anlaşılıyor ki, Mussolini'nin faşist kanunlarını dahi yetersiz bularak daha şiddetli kanunlar getiren Demirel, artık diktanın çıkmaz yollarına sapmıştır. TİP'in gensoru önergesi dolayısıyla Meclis'te yapılan görüşmeler de, Demirel'e bu diktacı gidişinde cesaret verecek şekilde olmuştur. Anayasadan ve demokrasiden en küçük bir tâviz verildi mi, bunun anayasanın topyekûn rafa kaldırılmasına kadar varacağını hâlâ anlamamış politika esnafı, bugün kendi sınıfının çıkarları ile aynı paralelde gördüğü faşist tehditleri alkışlamıştır. "Ortanın Solu" edebiyatı içindeki CHP ise, Sayın İnönü'nün tarihi kişiliğiyle diktacı gelişmeye zamanında teşhis koymasına ve faşist teşebbüslere şahsen karşı çıkacağını açıklamasına rağmen, gensoru görüşmelerinde TİP ile aynı paralele düşmemek gibi garip bir gerekçe ile cephe savaşından şimdilik kaçmıştır.

NE var ki, 27 Mayıs Anayasası sayesinde milletin en yüce meclisinde koltuk sahibi olanların, aynı anayasayı faşizmin çizmelerine paspas yapacak kadar büyük bir inkâr ve ihanet içinde bulunmalarına rağmen Türkiye'de anayasaya sahip çıkacak kuvvetler, 27 Mayıs öncesine göre gerek nitelik, gerekse nicelik olarak daha güçlüdür. Parlamentoda TİP'in ve Sayın İnönü'nün savunduğu anayasaya sahip çıkmış bir Türk Ordusu vardır. Anayasa savaşında gerekirse canını vermekten çekinmeyeceğini ispat etmiş bir gençlik vardır. Menderes'in en şiddetli baskılarına karşı direnmiş gazeteciler vardır. Ülkücü aydınlar vardır. Ve daha önemlisi, 27 Mayıs Anayasası'nın sağladığı imkânlar içinde her geçen gün daha güçlenen ve bunu DİSK'in kuruluşu ile ispat eden bir sendikacılık hareketi vardır. Artık anayasa düşmanları ile anayasacılar arasındaki mücadele başlamıştır. Saflar tutulmuştur. Tarihi gelişimi iyi bilenler için, kuvvet dengesi ne olursa olsun, bu mücadelenin sonu şimdiden bellidir. Anayasacılar muhakkak galip geleceklerdir.

Demirel de Menderes'in yolunda...

■ *Dinçer'in hazırladığı terör kanunu anayasaya ihanetin kesin delilidir.*

Basına karşı terör tedbirleri alınıyor

YAZISIZ

DÜNE kadar orduya karşı olduğunu her fırsatta açığa vuran Adalet Partisi, Genelkurmay Başkanı Tural'ın emirnamesinde bir kontakt noktası bulduktan sonra sanki bütün orduyu arkasına takmışcasına, görülmemiş bir cür'et içinde, o ordunun getirdiği anayasaya ve demokratik düzene saldırmaktadır.

Anayasa düşmanlığının, demokratik düzene ihanetin en kesin delili, her devrin adamı olan Adalet Bakanı Hasan Dinçer'in Bakanlar Kurulu'na sevkettiği *"Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu"*dur. Bu kanun parlamentodan geçirildikten sonra AP hükümeti neler yapmayacaktır ki... Komünistleri temizleme gerekçesiyle bütün vatanperver ve devrimci yazarları zindanlara sürükleyecek, toprak ağalarına, kapitalistlere, vatan satıcılarına ima yolu ile dahi en ufak bir tenkid yöneltmeğe kalkışanları mahkemelerde süründürecek, keyfi kararlarla gazete ve dergileri daha matbaadan çıkar çıkmaz toplatarak devrimci basını ekonomik bakımdan susturacak, Türkiye'yi kelimenin tam mânasıyla bir ölüler diyarı haline getirecektir.

Demirel iktidarı, ordunun gerçekten AP ile birlik olduğu izlenimini yaratarak grupunu bu terör kanununu meclisten geçirmeğe hazırlamaktadır. AP Grupu, aynen Menderes'in 6334 sayılı radyo ve neşir yolu ile işlenen suçlara dair kanun tasarısını hazırladığı günlerdeki hava içerisindedir. Madem ki ordu da kendileriyle beraberdir, öyleyse teröre gitmemeleri için hiçbir sebep yoktur.

Geçtiğimiz hafta Millet Meclisi'nde Tural ile ilgili olarak TİP'in verdiği gensoru önergesinin görüşülmesi sırasında TİP Lideri Aybar bu hevesleri ortaya koyarak *"Başbakan anayasaya aykırı fikirler ihtiva eden emirnameyi bütünüyle benimsemiştir. Anayasa teminatı altındaki haklar ve özgürlüklerin bir anda temizlenmesini mümkün kılacak bir dikta rejiminin kurulmasında sakınca görmemektedir"* demiş ve hükümetten Meclis'in hesap sormasını istemiştir.

AP'nin orduyu âlet ederek oynamak istediği oyunu ise, aynı görüşmede, TİP Sözcüsü Behice Boran şu sözlerle açığa vurmuştur: *"Orduya kimin karşı olduğu çoktan bellidir. Türk Ordusu halkçı bir ordudur. Yıllardır AP'lilerin yayın organlarının yayınları, onların orduya karşı tutumunu göstermektedir. Atatürk'ten yana olan kuvvetleri orduya karşıgöstermek manevrası, birşey kazandırmaz. Ordunun aydın kadrosu, hakikatleri bilecek kabiliyettedir."*

Ne var ki, TİP'in gensoru önergesinin oylanması sırasında diğer muhalefet partilerinin TİP'i yalnız bırakmaları da iktidarın cüretini artırmıştır. Faşizm bir kere iktidara geldi mi, bunun sadece TİP için değil, kendileri için de bir son, hem de acı bir son olacağını farkedemeyen politikacılar, Meclis kürsüsünde TİP'e karşı çıkarak faşizme kur yapmışlardır. Bununla beraber, CHP Lideri İnönü, *"Türk Ordusu'nu içinden ve dışından şahsi maksat için kullanmaya imkân yoktur"* demiş ve Tural - Demirel ikilisinin tam bir âhenk içinde çalıştıklarını söylemiştir.

CHP'li parlamenterlerin sırf TİP ile aynı paralele düşmemek kaygısıyla aldıkları bir prensip kararına uyarak Meclis'te TİP'in önergesini desteklemeyeceğini söyleyen İnönü'nün konuşmasının esprisine varamayan AP'liler onu da kendi cephelerinde saymış olacaklar ki, bu konuşmaya alkış tutmuşlardır. Oysa İnönü'nün bu sözleri, bütçe görüşmeleri sırasında Demirel - Tural ikilisine yöneltceği suçlamaların uvertürünü teşkil etmektedir. İnönü, CHP il temsilcilerine hitaben yaptığı konuşmaya bakılırsa, bütçe görüşmeleri sırasında ağırlığını ortaya koyarak Tural emirnamesine hâkim olan zihniyeti ve o zihniyete sahip çıkan Demirel'i adamakıllı hırpalayacaktır. Nitekim İnönü, il temsilcilerine *"Türkiye'de demünist takibatı bahanesiyle bir başka ülkelerde olduğu gibi, koçok kimselerin başını yeme tertipleri olacaktır. Amma bilin ki, buna müsaade etmeyeceğim, karşılarına dikileceğim"* demiştir.

Öte yandan, Tabii Senatör Fahri Özdilek de, Senato'da terör kanununu ima ederek demokrasiyi bozmak tehlikesi taşıyan bu gibi teşebbüslere karşı çıkacaklarını söylemiştir. Eski MBK üyesi ve Kontenjan Senatörü Osman Köksal da, bir gazeteye yazdığı yazıda *"Komünist darbe ve ihtilâli teraneleri çok gerilerde kalan demode bir taktiktir. Sosyal adalet, sosyal güvenlik ve reformlara sırt çevirmek, dar bir zümrenin refahını sağlamak, 27 Mayıs Anayasası'na şaşı bakmak, hürriyetleri, fikir özgürlüğünü kınamak veya tahdit yoluna sapmak suretiyle komünizm ile mücadele yalnız bizde görülmektedir"* diyerek hem Tural'ın emirnamesine, hem de Demirelin teşebbüslerine gereken cevabı vermiştir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi'nin 141 ve 142. maddelerin anayasaya uygunluğu konusunda hazırlamakta olduğu gerekçede ihtilâlci olmayan sosyalizmin anayasaya uygunluğunun belirtileceğini hafta sonunda basında açıklamıştır. Bu takdirde, iktidarın hazırlamakta olduğu terör kanununun, demokratik kuvvetlerin muhalefetine rağmen Meclis'ten geçse dahi, Anayasa Mahkemesi'nde iptal edilmesi gerekecektir.

AP, teröre heveslendikçe biraz daha anayasa dışına düşmektedir ve bu düşüş muhakkak ki iktidardan düşüşünü de yaklaştırmaktadır.

Çayda Çıra

İstanbul Senatörü Fikret Gündoğan'ın Sanayi bütçesinin görüşülmesi sırasında Petrol konusu ele alınırken yaptığı konuşmadan...

"— Türk halkının 3.427.038 konutunda hangi aydınlatma aracı ile evini aydınlattığını tahmin edersiniz? 155.796 evde çıra yanmaktadır, 126.723 ev yağ kandili ile aydınlanmaktadır, 35.765 ev karpit ve mumla... 368.045 ev gaz lâmbası ile... 40.709 ev de lüks lâmbası ile aydınlatılmaktadır."

Demokrasi Düşmanlığı

Yaşar Kemal

GENE ferman okunmuyor tozdan dumandan. Sağcı basının iftira, küfür, yalan sağnağı gene başladı. Moskova'nın yazarlara emri gene ortaya çıktı. Sağcı basının ne zaman başı sıkışırsa Moskova'nın solcu yazarlara gönderdiği uydurma emir hemen ortaya yeniden sürülür. Bu emir 1965 seçimlerinde de elden ele dolaştı.. Daha önceleri de elden ele dolaşıyordu. Bu emir bir aptallıktır. Kim uydurduysa, sağcılar kendileri için bu emirden ne bekliyorlarsa, ne murat ediyorlarsa, aptallık ediyorlar. Azıcık düşünen bir insan bunun uydurma, düpedüz uydurma bir namussuzluk olduğunu anlar. Bir milletin yazarları milli olan neyini koruyacaksa Moskova'nın emriyle, öyle mi? Vay ahmaklar vay!

Gene sağcı basında solculara verilecek cezaların boy boy manşetleri. On yıl da, on beş yıl da...

Paranın değeri düşüyor... Pahalılık gemi azıya almış gidiyor. Fakir fıkara gene bir lokma ekmeğe muhtaç.. Şu Anadolu kışında Anadolu fıkarası sızıl sızıl.. Od yok, ocak yok.. Okul yok, hastane yok, doktor yok, ilâç yok.. Üstte üst yok, başta baş yok.. Buna karşılık bir avuç zengin milyonlar milyonlar vuruyor.

Halk da artık bunu görüyor. Vurulan milyonları da, zenginlerin Padişah hayatını da, kendi yoksulluğunu da görüyor. Moskova'nın yazarlara gönderdiği sözümona emir bunun önüne geçebilir mi? Türkiye'deki tekmil yazarları bir tekini dışarıda koymayıp hepsini hapsetseniz bu korkunç tezadın önüne geçebilir misiniz?

Yirmi yıldır memleketimizdeki demokrasi düşmanlarıyla demokratik güçler savaş veriyor. Burjuvalar ve onların kuyrukları daha demokrasiye alışamadılar gitti. Halk güçleri 27 Mayıs'ta onların diktatoryalarına karşı geldi. Bundan da ders almadılar. Başları sıkışınca ustaları gibi gene demokrasiye, Anayasa'ya saldırmağa başladılar. Bir avuç toprak ağası, beş on soyguncu komprador zengin adına koca bir milletin mahvına gidiyorlar. Sırtlarını bir dış güce dayayıp demokrasiyi öldüreceklerini, Anayasayı yokedeceklerini sanıyorlar. Türkiye'nin bir Irak, bir Endonezya olmadığını bilmiyorlar. Ya da bilmek istemiyorlar. Türk milleti Amerika'nın tutsaklık zincirini sonuna kadar bileklerinde taşımaz, bunu da bilmiyorlar. Yüzyıllar boyunca tutsak olmamış bir milletin çocukları, tutsaklık zincirini bileklerinde farkettikleri gün, o zincir ne kadar güçlü olursa olsun, kırıp atacaklardır. Bunu, bunu da bilmiyorlar.

Türk burjuvaları ahmaklık ediyorlar, sersemlik ediyorlar. Bunu söylemek bize düşmez ama, demokrasinin selâmeti adına konuşuyorum, azıcık akılsızlık ediyorlar. Onların demokrasiden başka çıkar yolları yok. Bir faşist diktatorya kuracak Türkiye'de ne ekonomi güçleri var, ne de politik örgütleri var. Azıcık akılları varsa onların da dayanacakları güç Anayasa gücü, demokratik güç olmalıydı. Fakat diretiyorlar.. Demokrasiyi yozlaştırmak, bir faşist düzene götürmek için ellerinden geleni de gelmeyeni de arkalarına koymuyorlar. Yirmi yıldır demokrasiyi öldürme savaşı veriyorlar. Daha beceremediler. Birgün demokrasiyi öldüreceklerini umuyorlar. Umutları kursaklarında kalacaktır.

Musoliniye, Hitlere, Endonezyaya özenmesinler. Onların koşulları apayrıydı. Türkiye'nin koşulları başkadır. Hele bir Anayasa'ya dokunmaya kalksınlar, hele bir parmaklarını kaldırsınlar, dünya başlarına nasıl yıkılır, işte o zaman görürler.

HARAÇ

■ *Zarar eden Ereğli Demir Çelik'in özel ortaklarına hazineden 6 Milyon Lira kâr avansı verilecek.*

Yıllardan beri zarardan kurtulamıyan Ereğli Demir Çelik'in özel hissedarlarına ilk beş yılda olduğu gibi üç yıl daha devlet hazinesinden "kâr avansı" adı altında haraç verilmesini öngören kanun tasarısı geçtiğimiz hafta komisyonda kabul edilmiştir. Erdemir'in Sümerbank ve Karabük gibi kamu sektörüne mensup ortakları hiç kâr almadıkları halde özel hissedarlarına beş yıl süre ile yüzde 6 oranında kâr avansı verilmişti. 1964'te bu süre sona erdiğinden hükümet tasarısı ile üç yıl daha özel sektöre haraç verilmesi teklif edilmiş bulunuyordu.

Hükümet tasarısının komisyonda görüşülmesi sırasında ilgi çekici konuşmalar olmuştur. Bu görüşmelerde tuttuğumuz bazı notları özetleyerek veriyoruz:

Mukbil Özyörük (Erdemir Baş Hukuk Müşaviri): Zarar ediyoruz. Kâr garantisini uzatmazsak hisse senetlerimizin satışı azalacaktır. Esasen değerleri de azalmaktadır.

Mesut Erez (AP): Müessese zarar etmektedir. Sermayeye de ihtiyacı vardır. Zarar ne günedek sürecek?

Erdemir Mali Müdürü: Özel sektör ve sermaye piyasası yaratılması için kurulduk. 106 Milyon Liralık hisse senedi satılmıştır. İlk beş yıl yüzde 6 kârları ödenmiştir. Zarar durumuna gelince, fabrika 1966 haziranında testlerini bitirmiştir. Başlama gecikmeleri olmuştur, halen yüzde 90 randımanla çalışılmaktadır. Mutlaka kâra geçecektir.

Sabahattin Savacı (AP): Niye zarar ediyorlar, ben anlamıyorum. Mamulleri dünya fiyatlarının iki üç misli. Memlekette her gün talep artıyor. Gene zarar ediyorlar. Ne zaman kâr edecekler?

Ereğli Genel Müdür Muavini: 1963'de kâra geçebilecektir. Tesisimiz 2 Milyar 400 Milyon Lira'dır. Kredilerle kurulmuştur. Yıllık faiz yükü 142 Milyon Lira'dır. Kurulurken AID'den 129 Milyon 600 Bin Dolar yüzde 5,75 faizle, Cooley fonundan 150 Milyon Lira yüzde 8 faizle, bankalardan 115 Milyon Lira yüzde 13,8 faizle alınmıştır. Faizler yüksektir.

Ekrem Alican (YTP): Ben 1968'de de kâra geçileceğini sanmıyorum. Bunlar devlete güvenerek senetleri almışlardır. Karşılığını verelim. Yılda 6 Milyon'dur, ne çıkar?

Sadun Aren (TİP): Büyük tesislerin özel sektör eliyle kurulamayacağı anlaşılıyor. Sermaye piyasası böyle canlanamaz. Bu kanunla biz, özel sektörün hiç zarar etmeyeceği kanaatini vermiş oluyoruz. Devlet beş yıllık vaadini tutmuştur. Bu senetlerin sahipleri gerçekten himayeye muhtaç, yoksul kişiler olsalardı, hükümet bunları düşünürdü. Ama senetler fukaraların elinde değildir. Tasarıya karşıyım.

EKREM ALİCAN
— Kimin parasını kime? —

Buna rağmen özel sektörcü milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen tasarıya göre bir takım para sahipleri, zarar ettikleri halde devlet hazinesinden her yıl 6 Milyon, üç yılda 18 Milyon Lira para çekeceklerdir. Böylece Ereğli Demir Çelik'in özel hissedarlarına haraç yedirilecektir. O Ereğli Demir Çelik ki, gemi yapımında kullanılmak üzere çelik saç isteyen Milli Savunma Bakanlığı'na öncelik tanımamış, bir bakıma milli savunmamızı sabote etmiştir.

DERGİN

■ *izin 5 sayılı ve 31/1/1967 tarihli nüshasının*

5 nci sahife 2 nci sütununda hakikatler tahrif edilerek maksatlı bir şekilde kaleme alınan (Adalet) başlıklı yazıyı okudum. Soruşturması tarafımdan yapılan olay 3/1/1967 günü vuku bulmuş gece ifadeleri alınarak serbest bırakılan bir kısım sanıkların gelmemeleri üzerine dava 5/1/ 1967 günü hazır olanlara inhisar ettirilmiş, duruşmayı yapacak Hakime de iddianamede yazılı bazı sanıkların birlikte gönderilememeleri sebebi izahla bunların mahkemece celplerinin mümkün bulunduğu telefonla bildirilmiş Hakimin mevcut sanıklar hakkında iddianame tanzimini istemesi üzerine iddianame yeniden düzenlenmiştir. İşte Hakime duruşma harici verilen bilgi bundan ibarettir. Hasan Yıldız hakkında gösteri Yürüyüşü Kanununa muhalefetten dava açıldığına göre suçu ile ilgisi olmayan komünistlik hakkında Hakim ile konuşma yapıldığını kaydetmek ve hele bunu kurtuluş savaşının gazi şehri Antep'in kahraman halkına teşmil etmek ne dereceye kadar hakikatle ilgilidir. Kaldı ki 26/1/ 1967 tarihli Dünya gazetesinin olayla ilgili haberinin 7 nci sahife 1 nci sütununda yayınlanan ve Hasan Yıldız'ın (kendisine "sen Antep'lisin bütün Antep'liler komünist olur" diyen Emniyet Amirini mahkemeye vereceğini söyledi) şeklindeki beyanı da duruşma dışında Savcılığın Hakimi etkileme gibi kanunsuz bir yola gitmediğinin açık delilidir. Ayrıca Hakim de kıymetli Türk efkârıumumiyesi huzurunda bahis konusu sözlerin söylenip söylenmediğini açıklayacak durumdadır. Tekzibini rica ederim.

İstanbul C. Savcılığı Basın Bürosunda Görevi C. Savcı Yardımcısı
Hüsrev Dülger

Papaz Gapone Kimdi?

Çetin Altan

HALKIN uyanmasını istemiyen sömürücü egemen çevreler, halkı uyandırmıya, kendi sınıfının bilincine yükseltmeye çalışanlarla her zaman en aşağılık ve en adaletsiz ölçülerde savaşmışlardır...

Türkiye'de de yıllar boyu egemen burjuva sınıfı halkın uyanmasını önlemek için halktan yana olanları kahretmek hırsıyla ellerinden geleni yapmışlar, hafiyeler kullanmışlar, hukukçuları en haksız işlere alet etmişler, en ünlü yazar, şair ve düşünürleri hem aç bırakmışlar, hem de cellatlarıyla zindancılarına teslim etmişlerdir. Ve ne Anayasa tanımışlardır, ne hukuk, ne demokrasi...

Yakın tarihte emekçiler ve emekçilerden yana olanlarla onları sömürmiye devam etmek istiyenler arasındaki en şiddetli mücadele Çar Rusyasında cereyan etmiştir...

Bu mücadelenin nasıl cereyan ettiğini gösteren örneklerden birini sunuyoruz şimdi.

1905 yıllarında Çar gizli polis teşkilatı Okhrana'nın ünlü bir hafiyesi vardı. Bu hafiye bir papazdı ve adı Gapone'du. Kendisi ceza evi papazıydı. İçeri atılan sosyalistlere sokulur onların ağzından lâf alıp jurnaller yazardı.

Bir gün Gapone İçişleri Bakanı Plehve'ye:

— Saint-Petersbourg işçilerine dikkat ediniz. Günden güne gözleri açılıyor bunların, dedi.

O tarihlerde bütün sendika faaliyetleri gizli polisin emrindeydi. Sendikaların bütün kurucu ve yöneticileri gizli polise bağlı hafiyelerdi. Buna rağmen yine de uyanıyordu işçi sınıfı...

İçişleri bakanı işçileri bir papazın liderliğinde daha iyi uyutabileceğini düşündü. Papazla «Rus Fabrika İşçileri Sendikası» kurmaya karar verdiler. Sendikanın başına Gapone geçecek, sarhoşluğa, kumara karşı mücadele açacak dindar ve vatanperver iyi vatandaşlar yetiştirecekti. Ve biçimli şekilde de işçi haklarını savunur görünecekti.

Papaz Gapone'un gizli toplantılarda söylediği nutuklarla sakallı nurani yüzü işçileri çabucak fethetti.

Az zamanda Saint-Petersbourg'un bütün işçileri hafiye Gapone'un sendikasında toplanmışlardı. Okhrana'nın politikası icabı işçi hoşnutsuzluğunu Çarın üstünden memurlara doğru yöneltiyordu Gapone. Öyle mitingler tertip ediliyordu ki hepsinde de canı gönülden «Tanrı Çarı korusun» şarkıları söyleniyordu.

İşçiler Gapone'u namussuz memurlara karşı Çar babalarının kendilerine gönderdiği bir Tanrı adamı sanıyorlardı.

Ancak işçiler Gapone'u Çar babalarına şikâyetlerini bildiren bir mektup yazmaya zorluyorlardı. Gapone da söylediği yalanlarla *sıkışmıştı. İşçiler hafiye papaza:*

— Bizi Çar babamıza götür, şikâyetlerimizi ona söyliyelim, **diyorlardı.**

Papaz da etkileniyordu bu dileklerle. Sonunda şu mektubu yazdı Çar'a:

«Haşmetmeap, bakanlarına inanma. Onlar seni olayların gerçek yüzü hakkında aldatıyorlar. Halk sana inanıyor. Yarın öğleden sonra saat ikide şikâyetlerini bildirmek için sarayının önünde toplanmaya karar verdiler. Şayet onları dinlemek istemezsen seninle halk arasındaki manevi bağı kırmış olacaksın. Hiç bir şeyden korkma. Yarın halkının önüne çık ve bizim naçiz ricalarımızı dinle. Ben işçilerin temsilcisi olarak senin şahsının çiğnenmezliğini garanti ediyorum.

İmza: Gapone »

Papaz Gapone mektubu yeni İçişleri bakanına verdi. Kendisini o yere getirmiş olan Plehve öldürülmüştü. Yeni bakan mektubu görünce ödü koptu. Şaşırdı ve çaresiz götürüp verdi Çar'a..

Çar'ın amcası Grand Duc Vladimir mektubu görünce Nicolas II.'ye:

— Majesteleri aileleriyle birlikte derhal saklanmalı ve işi bana bırakmalıdırlar, **dedi.**

Çar sapsarı bir yüzle o akşam karısı ve çocuklarını alarak Petersburg'u terketti.

Ertesi gün pazardı.

Sarayın etrafına muhafız birlikleri yerleştirildi. Çok sıkı tedbirler alındı.

İşçilerin üstleri başları Gapone tarafından aranmıştı. Hiç kimsede silâh yoktu... Çoluk çocuk iki yüz bin kişilik bir işçi kütlesi saraya Çar'a dertlerini söylemeye gidiyorlardı. En önde elinde koca bir haç papaz Gapone yürüyordu. İşçiler dini şarkılar söylüyorlardı...

Saraya iyice yaklaştıkları sırada muhafız birlikleri ateşe başladılar... Çoluk çocuk kadın erkek kan içinde yerlere yuvarlanıyorlardı. Binlerce insan öldü o gün...

Papaz Gapone Rusya'dan dışarı kaçtı. İhtilâlcilerle işbirliği yapmak istedi, olmadı. Tekrar polisin emrine girdi ve bir ihtilâlci tarafından öldürüldü.

Hafiye Gapone'un işçi liderliği işçi tarihinde önemli ve ibret verici bir sayfadır.

Modern eleştiriciler demektedirler ki Çar Rusya'sından sonra bir çok geri ülkelerde sendikaların başına hafiyeler getirilmesi moda oldu. Böylece işçi hareketleri kontrol altına alındı...

Çalışan emekçi insanların çilesi çağımızda henüz bitmiş değil... Ama bir gün bitecek bu çile, bitecek insanın insana kul olması... Bu uğurda çaba harcamış, hayatını tüketmiş kişiler, insanlığın daha mutlu ve güzel günlere erişmesi için savaştılar. Gelecek kuşaklar onlara çok şeyler borçlu olacaklar.

KEMAL TÜRKLER
— Maden - İş Sendikası —

RIZA KUAS
— Lastik - İş Sendikası —

İBRAHİM GÜZELCE
— Basın - İş Sendikası —

KEMAL NEBİOĞLU
— Gıda - İş Sendikası —

DİSK'İN KURUCULARI KONUŞUYOR

■ *Dört Sendika ortak toplantıda tarihi bir karar alarak DİSK'i kurdular*

ON beş yıldan beri Türkiye'de işçi hareketini tek başına temsil eden Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun son zamanlarda işçi sınıfına ihanet durumuna düşmesi üzerine, 12 Şubat 1967 tarihinden itibaren devrimci sendikalar bir araya gelerek yeni bir konfederasyon kurmuşlardır.

Maden İş, Lastik İş, Basın İş ve Gıda İş sendikalarının Çemberlitaş Şafak Sineması'nda geçen pazar günü yapılan ortak kongresinde Türk İş'ten ayrılarak Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'i kurma kararı toplantıya katılan binlerce işçinin büyük tezahüratı arasında kabul edilmiştir.

Türk işçi hareketleri tarihinde bir dönüm noktası teşkil eden bu tarihi karar üzerine dört kurucu sendikanın başkanları, Maden İş Sendikası Başkanı Kemal Türkler, Lastik İş Sendikası Başkanı Rıza Kuas, Gıda İş Sendikası Başkanı Kemal Nebioğlu ve Basın İş Sendikası Başkanı İbrahim Güzelce derhal örgütlenme çalışmalarına başlayacaklardır.

Şimdiki halde 100 Bin'e yakın işçiyi temsil eden DİSK'e katılmak üzere Türkiye'nin dört bir yanından bir çok sendika kuruculara başvurmuştur.

DİSK'e ilk katılacak olan sendikalar, daha önce hazırlık çalışmalarında yer almış bulunan Bank İş, Ankara Basın İş, Deniz İş, Zonguldak Maden İş, Kimya İş, Pancar İş, Tekstil İş, Türkiye Genel İş, Toprak Su, Türkiye Taşıt İş, İstanbul Yapı İş ve Ankara Yapı İş sendikalarıdır.

DİSK'i kuran dört sendikanın genel başkanları, konfederasyonun kuruluş nedenleri, gelişme imkânları ve Türk İş karşısındaki durumu ile ilgili olarak ANT adına sorduğumuz soruları şöyle cevaplandırmışlardır:

KEMAL TÜRKLER (Maden İş Sendikası Genel Başkanı) :

1 Türk-İş, öteden beri tutucu ve çıkarcı olmayan, ilerici, devrimci, bilinçli sendikacıların yönetimindeki kuruluşlara cephe almıştır. Geçici çıkarma kararı, bizim için gerçek işçi sendikası olduğumuzun gazilik beratıdır.

2 DİSK'in amacı, işçi sınıfının memleket yönetimine ağırlığını koymasını saklamak, kula kulluğu sona erdirmek, sosyal adalet içinde yaşamanın ilk koşullarını yerine getirmektir.

3 Türk-İş'in patriler üstü politikası, iktidara gelen partilere tümüyle uyduluktan başka bir şey değildir. Biz, işçi sınıfının çıkarlarına en uygun programı savunan, Meclis içi ve dışı çalışmaları ve tutumlarıyle bu programa bağlı kaldıklarını gösteren partiyi tutacağız.

4 DİSK'in kuruluş hazırlıklarını aslında işçilerimiz, bilinçli üyelerimiz istemişlerdir. Sendikamız Genel Yönetim Kurulu'nda bir buçuk yıl önce Türk İş'ten ayrılarak yeni bir konfederasyon kurma görevi yöneticilere verilmişti.

5 DİSK'in gücü, DİSK'e bağlı işçilerin bilincidir. DİSK'in kasasına, işçi parası dışında hiçbir «yabancı yardım» girmeyecektir.

6 Türk-İş, düşebileceği çukurların en derininde çırpınmaktadır. Yapabileceği zarar, yaptıklarından fazla olamaz. İşçinin bilinçli gücünü yenecek ne dış, ne iç sömürücü görülmemiştir. DİSK, bütün toplumcu güçlerin güven kaynağı olacaktır.

RIZA KUAS (Lastik İş Sendikası Genel Başkanı) :

1 **Haysiyet Divanı'na verilmemiz, Türk-İş'in işçi sınıfına ihanet belgesidir. Lastik-İş camiası için ise, Türk sendikacılık tarihinde şerefli bir sahife olarak yer alacaktır.**

2 **DİSK, işçi sınıfının anayasadaki iktisadi ve sosyal haklarına sahip çıkması ve demokratik yollarla hertürlü yönetime ağırlığını koyması gayesiyle kurulmaktadır.**

3 **DİSK, işçilerin ve sendikacıların kendi siyasi örgütleri içinde toplanmasına çalışacaktır. Türk-İş kapitalist sömürü düzenini sürdürmek, DİSK ise sömürü düzenine son vermek istemektedir.**

4 **DİSK, Lastik-İş Sendikası mensupları tarafından tamamen benimsenmektedir. Açık delili, 8 Ocak 1967'de yapılan 200 kişilik temsilciler toplantısı ile 5.12.1967'de yapılan İstanbul Şubesi Kongresi'nde bu hareketin binlerce lastik işçisi tarafından ayakta alkışlarla tasvip edilmiş olmasıdır.**

5 **DİSK bütün maddi gücünü işçiden alacak ve bütün gücüyle işçiye hizmet edecektir.**

6 **Türk-İş, DİSK'in kuruluşunu baltalamak istemiştir. Türk-İş'in tutumu patronların paralelinde olacaktır. İşçi sınıfı, DİSK'in işçi hakları için namuslu, mert ve cesur mücadelesini gördükten sonra mutlaka DİSK'in etrafında toplanacaktır.**

İBRAHİM GÜZELCE (Basın İş Sendikası Genel Başkanı) :

1 Kendi tabanından kopmuş bir kuruluş olan Türk-İş'in Haysiyet Divanı kararı, danışıklı döğüştür. Esas suçluların sapmaları, ihanetleri bu kararla örtülmek istenmiştir.

2 DİSK, bağımsız bir Türkiye ve bu Türkiye'nin içinde mutlu bir işçi sınıfı yaratmak için ve yurdumuzun uygar düzeye erişmesi yolunda anyasanın öngördüğü bütün hakları sonuna kadar kullanarak mücadele edecektir. Sömürü düzeni yerine sosyal adaletin gerçekleşmesini sağlamağa çalışacaktır.

3 İşçi sınıfı kendi temsilcilerini parlamentoya sokarak kendilerinden yana kanunların yürürlüğe girmesini sağlamalıdır. Türk-İş'in partilerüstü politika deyimi gerçekte bir oyundur.

4 DİSK'in kurulması isteği tabandan gelmiştir. İşçiler artık kendilerini sömürenlere karşı gerçek bir güçbirliğine sahip bir örgüt içinde haklarının aranmasını istiyorlar.

5 DİSK ilk kuruluşunda 115 Bin İşçiyi temsil edecektir. DİSK'in ilk kuruluşta kapsadığı üye adedinin geliri Türk-İş'in bugünkü göstermelik varlığının on defa ötesinde bir güç arzedecektir.

6 Tarihin bütün dönemlerinde böyle baltalama teşebbüsleri olmuştur. Ama ne yaparlarsa yapsınlar, DİSK'in halktan yana, emekten yana ve Türkiye'nin bağımsızlığından yana olan meşalesini söndüremiyecekler, kendileri yıkılıp gideceklerdir.

KEMAL NEBİOĞLU (Gıda İş Sendikası Genel Başkanı) :

1 **Türk-İş, bugüne kadarki tutum ve davranışlarıyla sendikalar arası gerçek bir dayanışmaya gidilmesini sağlayamamış, Türk işçi sınıfının derlenip toparlanmasına engel olmuştur.**

2 **Türk emekçilerinin, anayasanın emrettiği insanca yaşama düzeyine ulaşabilmesinde Türk sendikacılığına büyük görev düşmektedir. DİSK bu görevi yerine getirecektir.**

3 **İşçi sınıfı politikaya ağırlığını koymak zorundadır. Mücadele mutlaka politik yöne kaydırılmalıdır. Türk-İş, partilerüstü politika izliyorum diyerek iktidarların dümensuyunda gitmekte, işçi sınıfının çıkarlarına taban tabana aykırı bir yola girmiş olmaktadır.**

4 **Biz, tabanın sesine uyarak eyleme geçtik.**

5 **Türk-İş, AID'den aldığı yardımlar dolayısıyle bağımlı bir durumdadır. İç ve dış sömürücüler doğrultusunda yürümektedir. DİSK maddi gücünü tamamen Türk işçisinden alacaktır.**

6 **Türk-İş bir balondur. Dışarıdan güçlü görünür, fakat içi boştur. Bu balon patladığı zaman içindeki ur bütün çıplaklığıyla gözler önüne serilecektir.**

SORULAR

1 *Sendikanızın Türk İş'ten ihraç edilmesinin gerçek nedenleri nelerdir?*

2 *Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu hangi gayelerle kurulmaktadır?*

3 *İşçi sınıfının sendikacılık faaliyeti ile siyasi faaliyetini ne şekilde telif etmeyi düşünüyorsunuz? Türk İş'in siyasi partiler karşısındaki tutumundan ne bakımdan ayrılıyorsunuz?*

4 *DİSK'in kuruluşu şubeleriniz ve temsil ettiğiniz işçiler tarafından nasıl karşılanmaktadır? Hareketiniz tam mânasıyla tabana inmiş midir?*

5 *Türk İş'in Amerikan Doları ile beslenen maddi gücüne karşılık DİSK'in maddi imkânları nelerdir?*

6 *DİSK'in kuruluşu karşısında Türk İş'in baltalama teşebbüsleri var mıdır? İşçi sınıfının iki kuruluş karşısındaki seçimi hangisinden yana olacaktır?*

DİSK'in Kuruluşunu Selâmlarken

FETHİ NACİ

Ferruh Doğan

DİŞK

TEPEDEN İNME

DEVRİMCİ İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu (DİSK) kurmağa karar veren sendikalar, 12 Şubat 1967 günü yaptıkları kongrelerde gerekli kararı alarak DİSK'i resmen kurmuşlardır. Bu olay, yalnız işçi hareketleri tarihimiz bakımından değil, Türkiye'nin politik, sosyal, ekonomik gelişmeleri bakımından da, bağımsızlık savaşımız bakımından da son derece önemlidir.

DİSK, TÜRK-İŞ'in hatalı davranışları sonunda rayından çıkarılan, daha doğrusu kapitalizmin lokomotifine bağlanmağa çalışılan Türk işçi hareketini rayına oturtmak için kuruluyor. Bir büyük örgütten ayrılan her grup, genellikle, sonunda güçsüz kalmak, ufalanıp gitmek tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Fakat Türk-İş'-in, işçi sınıfının gerçek temsilcilerine karşı itici tutumu ve Türk-İş'te kalarak Türk-İş'i ıslah etmenin imkânsız hale gelişi, devrimci sendikaları yeni bir konfederasyon halinde örgütlenmek zorunda bırakmıştır.

TÜRK İŞ; Amerikan doları, Amerikan uzmanı, işveren teşekkürü ve komprador iktidarı himayesi ile yürütmek istemektedir işçi sınıfının ekonomik mücadelesini. 1963 - 1965 arasında A.İ.D.'den, O.E.C.D.'den, I.C.F.T.U.'dan aldığı paralar 5 milyon lirayı geçmektedir. Uzman adı altında iş gören Amerikalılar, Türk-İş aracılığıyla, Türk işçi sınıfının uyanmaması için ellerinden geleni yapmaktadırlar; Türkiye'yi bir yarı-sömürge şartları içinde tutmak isteyen Amerikalılar toplumun en dinamik sınıfı olmaya aday işçi sınıfını eğitip bilinçlendirmeyi önlemekte, sözümona bir partiler üstü politikayla, işçi sınıfını hakim sınıfların oy deposu halinde tutmaktadırlar. **«Partiler üstü politika»** ilkesi altında, gerçekte, Türk-İş yöneticileriyle işverenler aynı temel düşüncede birleşmektedirler: Mevcut kapitalist düzen olduğu gibi sürüp gidecektir; işçilere, bu değişmez düzen içinde, sadece ufak tefek çıkarlar sağlanacaktır. Ve işçilerin bilinci öyle bir aşağı seviyede tutulacaktır ki işçi fabrikasında grev yaptığı kapitalistin kurduğu siyasi partiye oy vermekte devam etsin!

BUNUN için Türk-İş, bütün baskılara rağmen gelişen işçi hareketinin çok gerisinde kalmıştır. İşçi sınıfı, Türk-İş yöneticilerinden çok daha yürekli, çok daha bilinçli olduğunu ispat etmiştir Örnekler pek çoktur. Zonguldak'ta tarihi günler yaşanır, işçiler 60 kuruş için kurşunlanırken, Türk-İş yöneticileri, harekete sahip çıkmaktan korkmuşlar, tıpkı Adalet Partisi yöneticileri gibi, **«Bu işte bir komünist parmağı var!»** diyerek feryadı basmışlardır. Paşabahçe grevinde yüzkarası davranışlarda bulunmuş, onurlu davranan sendikaları onur kuruluna vermiştir. Grev hakkını işlemez hale getiren erteleme kararları karşısında sesini çıkaramamıştır. Çoğu davranışları, işçi sınıfına karşı ve işçi aleyhtarı iktidardan yanadır. Son Yönetim Kurulu bildirisindeki şu sözler, bu bakımdan, çok ilgi çekicidir: **«Türk-İş, kaynağını Anayasa ve kanunlardan almayan bütün kanunsuz davranışların kesin olarak karşısındadır. Bu cümleden olmak üzere yurdumuzu hür dünyadan ayırmak, bağlı bulunduğumuz milletlerarası antlaşmalardan koparmak isteyen maksatlı davranışları, anarşist sokak gösterilerini asla tasvip etmemekte ve bu davranışta bulunanları takbih etmektedir... Türk-İş aşırı akımların kesinlikle karşısındadır. Bu aşırı akımlarla yeteri derecede mücadele de edilmediğini teessür ve esefle tesbit etmiştir.»** Türk-İş yöneticileri, yeni sömürgecilikten yana, demokrasiye ve özgürlüğe karşı bu davranışlarıyla Türk-İş'i Adalet Partisi'nin bir hoparlörü haline getirmişlerdir.

Türk-İş'in işçi sınıfına karşı tutumu, işverenler ve iktidar çevrelerinde büyük bir sempati ile karşılanmaktadır. Bunun için DİSK, başlangıçta, birtakım güçlüklerle karşılaşacaktır.

TÜRK-İŞ, yıllardan beri, işçilere şu düşünceyi aşılamağa çalışmaktadır: İyi sendika, ücretlerde artış sağlayan sendikadır. Siz istediğiniz kadar ücretlerde artış sağlayın, fiyat mekanizmasını ellerinde tutan, istedikleri zaman istedikleri zammı yapan kapitalistler; hakim sınıfların yararına yürütülen vergi, para ve kredi politikası bu ücret artışlarının gerçek değerini sıfıra, kimi zaman sıfırın da altına, düşürebilirmiş; sadece dar bir sendika çalışması işçilere uzun vadede fazla bir şey sağlamazmış; Türk-İş, bunları, daima işçilerin gözlerinden saklamağa çalışmıştır. Ve şimdi işverenler, bu durumdan yararlanarak, Türk-İş'e bağlı sendikaları kuvvetlendirmeğe, onların ücret isteklerini daha anlayışla karşılamağa, buna karşılık, DİSK'e bağlı sendikalara çeşitli güçlükler çıkarmağa çalışacaklardır. Adalet Partisi, Türk-İş'i, çeşitli yollardan desteklemeğe çalışacaktır.

BÜTÜN bunlar karşısında DİSK'in en büyük dayanağı uyandırılmış, bilinçlendirilmiş işçi kitleleridir. Çünkü DİSK'in güveneceği ne Amerikan doları vardır, ne de işveren teşekkürü!

Büyük bir eğitim faaliyetine girişmesi zorunlu olan DİSK yöneticilerinin dikkat edecekleri en önemli husus, sendika ile parti arasındaki mahiyet farkıdır.

Sendikalar, işçilerin hemen çözüm bekleyen günlük meselelerinden hareket ederek kitleleri aşağıdan yukarıya örgütlerler. Başlıca görevleri, işçilerin haklı isteklerini savunmaktır. İşçiler bunun için girerler sendikalara, sendikalardan bekledikleri budur; bu ekonomik mücadele içinde yavaş yavaş bir sınıf bilinci kazanırlar. Sendikaların görevi, işçilerin politik görüşlerine bakmadan, bütün bir işçi sınıfını örgütlemektir.

Oysa devrimci bir parti, tam tersine, belirli bir programı ve ileri bir ideolojiyi benimsemiş üyelerden kuruludur. Böyle bir partinin üyeleri, çeşitli sosyal sınıflardan ve tabakalardan gelmelerine rağmen, mümkün olduğu kadar mütecanis bir topluluk meydana getirirler ve kitleleri parti programı etrafında toplamağa, harekete geçirmeğe çalışırlar.

Bir sendikanın kendini politika -günlük politika- meselelerine fazla kaptırması, bunu da belirli bir açıdan yapması, parçalanma ve tecrit edilme tehlikesini getirebilir. Bunun sonucu olarak, işçi kitlelerinin bilinçten yoksun geri tabakalarına ulaşmak, bunları uyandırmak ve sınıf bilinci kazandırmak görevini, bu çok önemli görevi, yerine getirememek olur.

DİSK yöneticilerinin bu meselelerin bilincine varmış, tecrübeli, bilgili ve yürekli kişiler olduklarını biliyoruz. Kendilerine güç yollarında başarılar dileriz.

AYBAR'IN ANT'A ÖZEL DEMECİ

MEHMET ALİ AYBAR
— Türkiye Sosyalizmi bağımsız kalacaktı: —

DOĞAN ÖZGÜDEN

Türkiye'de emekçi sınıfların tek siyasî kuruluşu olan Türkiye İşçi Partisi 13 Şubat 1967'de altı yıllık çalışma dönemini tamamlayarak yedinci yılına girmiştir. TİP'in, Türkiye'nin hemen her köyünde taraftarı bulunan, Türk politika hayatında nitelik olarak ağırlığını duyuran ve parlamentoda 15 üye ile temsil edilen bir siyasî kuvvet haline gelmesi kolay olmamış, Türkiye'nin bağımsızlığına, Türk halkına ve sosyalizme inananların çeşitli tertip ve baskılara rağmen özgürlüklerini ve hayatlarını tehlikeye atarak verdikleri olağanüstü mücadele ile bu noktaya varılmıştır.

Kuruluşunun yedinci yılında Türkiye İşçi Partisi'nin durumu, problemleri, görüşleri üzerinde konuşabilecek en yetkili kişi, muhakkak ki, bu mücadelenin beş yıldır en ön safında bulunan TİP Lideri Mehmet Ali Aybar'dır.

Tural olayı hakkındaki gensoru önergesinin Millet Meclisi'nde müzakere edileceği bir sırada ANT adına görüştüğümüz Sayın Aybar'ın, büyük meşguliyetine rağmen sorularımıza verdiği cevapları aynen yayınlıyoruz:

● **Türkiye İşçi Partisi altı yıllık faaliyet döneminde Türk politika hayatına neler getirmiştir?**

Altı yıldır halkın bilinçli olarak politikaya girmesi, devlet yönetimine ağırlığını koyması için uğraşıyoruz. Halkın, halktan yana olan Anayasaya sahip çıkması için uğraşıyoruz. Emekçi halk sınıf ve tabakalarının ağırlığı olmadıkça, ne bağımsızlık korunabilir; ne gerçekten demokrasi kurulabilir; ne hızlı kalkınma, ne de sosyalizm olur.

Bir köylü yurttaşımız bana **«Cennetin kapısını açtınız; yürüyüp içeri girmek artık bize düşüyor»** demişti. Bu sözler, Türkiye İşçi Partisi'nin ne olduğunu, ne yapmak istediğini, politika hayatımıza ne getirdiğini renkli ve canlı bir şekilde özetliyor.

Türkiye İşçi Partisi emekçi sınıf ve tabakaların partisidir. Türk politika hayatına emekçilerin ağır başlı sesini getirdi.

27 Mayıs Anayasası, çok partili demokratik rejim, O'nun varlığı ile gerçek anlamlarını buldular. Zihinlerde bir türlü çözülemiyen bir muamma olarak kalmış yüz küsur yıllık rejim buhranının nedenleri, Türkiye İşçi Partisinin açıklamalarıyla gün ışığına çıktı.

Türkiye İşçi Partisi, Anayasanın biricik yürekli savunucusudur. Amerikan emperyalizmine karşı yürüttüğümüz İkinci Millî Kurtuluş hareketinin bayraktarıdır. Hızla uyanan emekçi halk yığınlarının tek umududur. Türkiye İşçi Partisinin programında açıkladığı, sosyalizme giden **«kapitalist olmayan kalkınma yolundan»** başka alternatif yoktur.

Türkiye İşçi Partisi, bütün bu gerçeklerin, en uzak köylerde bile işitilip öğrenilmesini sağlamıştır.

● **Türkiye İşçi Partisi bugüne kadarki örgütlenme çalışmalarında ne gibi engellerle karşılaşmıştır? Bugün yenmek zorunda olduğunuz güçlükler nelerdir?**

Türkiye İşçi Partisi bugün 59 ilde örgütlenmiştir. Bu örgütlerin hemen hepsi mahallindeki arkadaşlarımızın malî fedakârlıklarıyla kurulmuştur. Bunun anlamına dikkati çekerim.

Daha derebeylik kalıntısı ilişkilerden bile tamamiyle kurtulamamış olan, üstelik tecrübeli, kurnaz ve hunhar bir komprador burjuvazisinin her türlü baskı, yanıltma, aldatma araçlarını kullandığı bir ülke olan Türkiye'de, sosyalist bir partinin halka mal edilmesi kolay değildir. Ama başka yolu da yoktur bu işin. Sosyalizm ancak halkla kurulacaktır.

Dışardan kaba kuvvet saldırıları dönemi geride kalmış görünüyor. Bugün için içerden saldırılara kuvvet verilmiştir. Bunlar parti birliğini, partililer arasındaki sevgi, saygı ve dayanışmayı bozma teşebbüsleri biçiminde karşımıza çıkıyor. Türkiye İşçi Partisini içerden çökertmek için harcanan bu çabalar Büyük Kongrede en yüksek noktasına ulaştı. Fakat tabanın uyanıklığı karşısında fesatçılar hiçbir başarı kazanamadılar. İçimize sokulmuş ajanlar aramızda barınamıyacaklardır.

Beri yandan acz içinde kıvranan hâkim sınıflara mahut 141 ve 142. maddeler bile artık koltuk değneği olamadığı için, yeni kanunlar hazırlanıyor. Böylece Türkiye İşçi Partisinin faaliyetlerini kısıtlayabileceklerini sanmaktadırlar. Anayasaya aykırı kanunlarla halkın uyanışını, millî kurtuluş hareketimizi durdurabileceklerini, sosyalizme set çekebileceklerini sanıyorlar. Boşuna gayretler bunlar. Anayasaya aykırı kanunları Anayasa Mahkemesi'nde iptal ettiririz. Halkın uyanışını, haklarına sahip çıkmasını kanunlarla önlemek mümkün olsaydı, dünyanın bir ucundan öbür ucuna ha- lâ dikta rejimleri hüküm sürerdi. ... bayların az buldukları 141 ve 142. ... delerin mucidi Mussolini ve rejimi ... rede? Hitler nerede? Nerede büt... kudretli diktatörler? Tarihin ak... durdurmak hiç kimsenin gücünde de- ğildir.

● **Türkiye'de ilk defa doğru... doğruya emekçiler tarafından ku... lan ve tüzüğünde emekçi sınıf... dayandığını açıklayan Türkiye İş... Partisi, kitleleri bilinçlendirme gö... vini yerine getirebilmiş ve eme... halkla gereken ilişkileri kurab... midir? Bu görevin yerine getiril... sinde ve halkla ilişkiler kurulmas... da tatmin edici sonuçlar alınam... mışsa nedenleri nelerdir?**

İlk bakışta halkın bilinçlendiril... kurslarla sağlanan bir eğitim işi ... görünür. Kapitalist bir düzen içinde ... halefette bulunan sosyalist bir parti... halkı bu yoldan eğitmesi mümkün de- ğildir. Ancak yönetici kadrolar kurs... dan geçirilebilir.

Geniş halk yığınlarının bilinçle... sosyalist bir partinin halkı politik ey...

● Türkiye sosyalizmi ithal malı değil, bağımsız bir harekettir.

● TİP, sosyalizmi halkla beraber aşağıdan yukarı kuracaktır.

● Faşizme karşı muhalefet tek cephe halinde direnmelidir.

içine sokması ile gerçekleşir. Bunun için Partinin yurt çapında örgütlenmesi ve yurt sorunlarına, halkın isteklerine, sosyalist açıdan geçerli çözümler ileri sürmesi gerektir. Bu iş esas itibariyle basın ve yayın yoluyla yapılır. Fakat Türkiye İşçi Partisi'nin yayın organları, etki alanları sınırlı, küçük mahalli dergiler, gazeteler. TRT yayınları çok etkili olabilir tabii. Ama TRT tarafsız değil. Türkiye İşçi Partisi'nin bildirilerini, anlamsız hale getirerek yayınlıyor. İstekleri üzerine verdiğimiz demeçleri bile, ses bantlarında tâhrifat yaparak sansürlüyor. Ancak seçimlerde yaptığımız radyo konuşmalarıyla, gerçekleri geniş halk yığınlarına duyurabiliyoruz.

Bu alanda parlamento çalışmaları da çok önemli. TRT ve büyük basın, milletvekillerimizin konuşmalarını, müdahalelerini ne kadar kısaltsalar, şurasını burasını budasalar, gene de halkın gerçekleri öğrenerek bilinçlenmesine istemiyerek hizmet etmiş oluyorlar.

Fakat en etkili davranış, sanıyorum gezilerde halkla doğrudan doğruya temas sağlamak; göz göze, diz dize halkla dertleşmek; sorularını cevaplandırmak oluyor. Sözlü öğreti. Bir köy kahvesinde yaptığınız konuşma, kısa zamanda bütün bir çevreye yayılıyor. Doğrudan doğruya temaslar, yalansız konuşanlar, yürekleriyle konuşanlarla halk arasında kuvvetli bağlar kuruyor.

Türkiye İşçi Partisi'ni köye yerleştirmek kararındayız. Bütün olanaklardan yararlanıyoruz. Önümüzdeki seçimlere kadar mümkün olduğu kadar çok köyde parti görevlileri tayin edeceğiz.

Şüphesiz gene baskılar var. Ama yürekli uyanık köylü liderler de var.

● T.İ.P. milletvekilleri Meclis'e girdikten sonra parlamento çalışmalarında ne gibi gelişmeler bekliyordunuz? Parlamento çalışmalarında ne gibi engellerle karşılaştınız? Bu engellere rağmen T.İ.P. parlamentoda ne gibi sonuçlar elde etmiştir?

Parlamento çalışmaları bizim için son derece önemlidir. Ondört milletvekili ve bir senatörden ibaret, küçücük grubumuzla halk yararına kanunlar çıkartmamız beklenemez elbet. Ama parlamentodaki çalışmalarımız gene de yararlı oluyor.

Kapitalist düzende sosyalist partiler için, parlamento en etkin bir platformdur. Parlamento partilerin aynasıdır. Ne oldukları, kimden yana oldukları açık seçik ortaya çıkar.

Türkiye İşçi Partisi Büyük Meclis'e emekçi sınıf ve tabakaların sesini soktu. Artık Meclis'te bir sosyalist muhalefet bulunuyor ki, ağırlığı milletvekillerinin sayısını çok aşıyor. Örneğin: İkili anlaşmalar, Amerikan üsleri sorunlarını Meclis kürsüsüne biz götürdük. O gün «yalan» diye bağıran iktidar, bugün «pislikleri düzeltmeye uğraşıyoruz» demek zorunda kaldı. Hiçbir şeyi düzeltecekleri yok; ama yıllarca milletten habersiz neler yapıldığı açığa çıktı. Bu üslerin bugün bizi ne gibi tehlikelerle karşı karşıya bıraktığı, artık halk tarafından biliniyor.

Biz Meclis'e girmeden Anayasadan hemen hiç söz edilmezdi. Şimdi sözü en çok edilen yasa, Anayasamızdır. Anayasanın ne olduğunu, ne olmadığını Meclis kürsüsünden halka duyurduk. Anayasanın fukara halktan yana bir devleti öngördüğünü; sosyalizme açık bir yasa olduğunu açıkladık.

Büyük Meclis'te işçilerin, köylülerin, küçük esnafın, arkasız memurların, öğretmenlerin, toplumcu, ilerici gençlerin, yani emekçi halkın, namuslu aydınlarıyla bütün ulusun haklarını, tâviz vermeden, gerçekten sonuna kadar savunan biricik Parti olduğumuzu, her vesileyle ortaya koyduk.

Halk yararına kanun teklifleri yapıyoruz. Meclis Başkanlığı'na gerçek toprak reformunu sağlıyacak bir kanun tasarısı sunduk. Önümüzdeki günlerde bütçe Kanunu görüşülürken halktan yana tadil tasarıları vereceğiz. İş Kanunu ve Deniz İş kanunları hakkında da, tekliflerimiz var. Ama bunların hepsi de reddedilecektir. Ve halkımız böylece kimin kendinden yana, kimin kendisine karşı olduğunu bir kere daha görecektir.

Parlamento çalışmalarının yeni bir düzene sokulması zorunludur. Bugünkü içtüzükle, emekten, halktan yana bir partinin dilediği kadar etkin olması mümkün değildir. Aksaklıkların, yolsuzlukların Meclis kürsüsünden dile getirilebilmesi son derece ağır formalitelere bağlıdır. Gensoru ve Meclis Araştırması yollarına her zaman baş vurulamaz. Sözlü soru müessesesi ise, acele sonuçlar alınmasına elverişli değildir.

Türkiye İşçi Partisi bir sosyalist muhalefet grubu olmanın bütün ağırlığı ile varlığını Meclis'e kabul ettirmiştir.

Biz Meclis'e girmeden şöyle görmüştük durumu: **«Emekçi sınıf ve tabakalardan yana, tam bağımsızlığımızdan yana teklifler getireceğiz Meclise. İki ihtimal vardır: ya bunların karşısına çıkacaklardır; ya da bu teklifleri, geniş ölçüde değiştirerek de olsa, benimseyeceklerdir. Her iki şık da halkın yararınadır.»** demiştik. Genel çizgisiyle durum tahminimize uygun biçimde gelişmiştir. Türkiye İşçi Partisi'nin Meclis'e girmesi, Meclis'teki çalışmaları, halkın uyanışını, sosyalizmin halka mal oluşunu büyük ölçüde hızlandırmıştır. Maya tutmuştur. Bu demek değildir ki, lenger yoğurt olmuştur. Hayır! Daha çetin mücadeleler var önümüzde. Ama maya tutmuştur.

● T.İ.P. tüzüğünde ve programında «sosyalizm» kelimesi kullanılmadığı ve sadece «kapitalist olmayan yol»dan söz edildiği halde genel seçimden sonra T.İ.P. yöneticileri tarafından «sosyalizm» kelimesi kullanılmağa başlanmıştır. Sebebi nedir? T.İ.P. nasıl bir sosyalizm anlayışına sahiptir?

Türkiye İşçi Partisi sosyalist bir partidir. Bir partinin sosyalist olduğu, kapitalist düzeni sosyalist bir düzene dönüştürmek için, emekçi sınıf ve tabakaları eğitip örgütleyerek iktidara getirmek amacı gütmesinden anlaşılır. Tüzüğü, programı ve izlediği politika ile Türkiye İşçi Partisi'nin bu nitelikte bir parti olduğu şüphesizdir.

«Kapitalist olmayan yol» Türkiye İşçi Partisi'nin iktidara geçince sosyalizmi kurmak için izleyeceği ekonomi politikasının adıdır.

Türkiye birden bire sosyalizme geçmeyecektir. Hiçbir toplum birden bire sosyalizme geçemez. Çünkü sosyalizm halkla beraber kurulduğu için bir **«birikim»** işidir. Halk uyanacak, bilinçlenecek; bir sosyalist parti saflarında örgütlenerek etkin bir politik güç haline gelecek ve toplumdaki kuvvet dengesinin kendi lehinde dönüşmesiyle iktidara geçecektir. Bundan sonra köklü dönüşümlerle bir yandan sosyalist bir ekonominin temelleri atılırken, bir yandan da kapitalist ilişkiler yerine, sosyalist üretim ilişkileri kurulacaktır.

Bütün bunlar bir tarih sürecinin belirli aşamalarıdır. Bazı koşullar bir araya gelirse, bu süreç az çok kısalabilir. Ama hiç bir zaman sosyalizm bir anda kurulamaz. Çünkü halksız veya halka rağmen **«tepeden inme»** sosyalizm olmaz; olamaz.

Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinin son zamanlarda **«sosyalizm»** sözcüğünü daha sık kulanmaya başlamış olmaları, bazı kişi ve kuruluşların Türkiye İşçi Partisi'nin paralelinde görünen, fakat kapitalist ilişkileri muhafaza eden görüşleri, halka telkin etmeğe çalışmış olmalarından ileri gelmektedir. Zihinlerin bulandırılmasını önlemek istiyoruz.

Türkiye İşçi Partisi'nin sosyalizmi, **«Türkiye Sosyalizmi»** ithal malı değildir. Bu, ne Batıdaki, ne Doğudaki örneklere benzer. Çünkü Türkiye ne Batıdır, Ne Doğudur. Türkiye kendine özgü koşulları olan bir ülkedir. Koca bir imparatorluktan yarı sömürge durumuna düşmüş; bir milli kurtuluş savaşıyla politik bağımsızlığa kavuştuysa da, bunu da yitirmiş, bir benzeri galiba bulunmayan, geri kalmış bir toplumdur.

Böyle bir tarihe sahip olmak, gerek temelde, gerekse üst yapıda birtakım özellikler meydana getirmiştir. Türkiye'de sosyalizm, bu özelliklere sırt çevirerek kurulamaz. Türkiye İşçi Partisi bu özellikleri, mücadele eylemi içinde **«Teori»**nin mihengine vurarak, Türkiye'nin sosyalist yolunu çiziyor.

Türkiye'de sosyalizm, halkla beraber, aşağıdan yukarı kurulacaktır;

«Türkiye Sosyalizmi» bağımsız bir harekettir; bağımsız kalacaktır.

● Türkiye dış politikasındaki son gelişmeleri T.İ.P. nasıl değerlendirmektedir? Türkiye'nin dış politikası ve özellikle üçüncü dünya ile ilişkiler konusunda TİP'in görüşleri nelerdir?

A.P. iktidarının hareketli görünen dış politikasını, Türk-Amerikan ilişkilerinde bir değişme olup olmadığına ve varsa bu değişmenin yönüne göre değerlendirmek gerektir. NATO ve İkili anlaşmalar üzerindeki eleştirilerimizden sonra, ilgililerce bazı demeçler ve beyanlar yapıldıysa da, bugüne kadar somut bir adım atılmamıştır.

Bununla beraber, komşu devletler ve bazı üçüncü dünya devletleriyle kurulan ilişkiler, çoğu kez **«nezaket ziyaretleri»** çerçevesi içinde kalmış da olsa, yararlıdır. Dünyada kuvvet dengesi öyle bir yönde dönüşüyor ki, bu ilişkiler bunları kurmuş olanların niyet ve maksatlarını dalma aşabilir. Ve **«nezaket ziyaretleri»** Atatürk dış politikasına gerçekten dönülmesine yol açabilir.

Üçüncü dünya devletleriyle dostluk ve işbirliğine önem veren, komşularımızla saldırmazlık ve dostluk paktları esasına dayanan ve Türkiyeyi bir güvenlik kuşağı içine alan, bütün dünya devletleriyle hukuki ve fiili eşitlik, karşılıklı menfaat dairesinde barışçı ilişkiler kurulmasını öngören, bir dış politika anlayışı içindeyiz. Askeri paktlara, hele büyük devletlerle bu gibi ittifaklar yapılmasına, kesinlikle karşıyız. Milli savunmamızın kurtul..ş savaşları strateji ve taktiğine göre düzenlenmesi tezini savunmaktayız.

NATO'dan 1969'da çıkılmasını; milli bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızla bağdaşmayan ikili anlaşmaların feshini istiyoruz. Türkiye'nin bir nükleer savaşta ilk hedef olmasını istemiyoruz.

Jeo-politik şartlar tarafsız bir politika izlememizi mümkün kılmaktadır.

Kıbrıs hakkındaki tezimiz defalarca anlatıldığı için, bir daha açıklamayacağım.

● Anayasayı ve demokratik düzeni tehlikeye düşüren faşist tehditler karşısında somut olarak neler yapılabilir?

Türkiye'de bir faşist dikta rejimi kurulması kolay değildir. Bununla beraber heveslenenler çıkabilir. Nitekim, hükûmetin hazırladığı ceza kanunları dolaylı bir faşist dikta rejiminin araçlarıdır. Bu teşebbüsleri akim bırakmak mümkündür. Mecliste muhalefet tek bir cephe halinde direnmelidir; direneceğini de sanırım. Son önergemiz sırasında muhalefetin olumsuz davranışına bakıp umutsuzluğa düşülmemelidir.

Sonra Anayasa Mahkemesi vardır. Anayasa'ya aykırı olan bu kanunlar, Meclisten geçirilse bile iptal edilir.

Fakat faşizmin kıpırdanışlarına karşı en etkin silâh; sosyalistlerin, Atatürkçülerin ve bütün ilerici kuvvetlerin zamanında gösterecekleri tepkidir. Faşizme karşı olanlar, Faşizmin en uçta olandan başlayarak, kendinden olmayan bütün kişi ve kuruluşları temizlediğini asla unutmamalıdırlar. **«Bana saldırmıyor, neme lâzım»** demek kurban edilmeye adaylığını koymaktır. Faşizme karşı parola: **«birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için»** olmalıdır.

Anayasa'da yazılı haklarımız, özgürlüklerimiz, kararlılıkla ve topluluklar halinde kullanılmalıdır: Anayasayı savunma mitingleri, anti-faşist gösteriler; bildiriler; açık oturumlar... Kanuni bütün araçları harekete getirmeliyiz. Getirmeliyiz ki, faşizm geçmesin. Ve de Faşizm geçmeyecektir.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'Nİ YÖNETEN

Prof. SADUN AREN

● 1922'de Erzurum'da doğmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olup aynı fakültede ekonomi profesörlüğü yapmıştır. 1963'te partiye giren Aren program çalışmalarına katılmış, ilk kongrede Genel Yönetim Kurulu'na, ikinci büyük kongrede ise Merkez Yürütme Kurulu'na seçilmiştir. İstanbul Milletvekilidir. Evli ve iki çocukludur.

ŞABAN YILDIZ

● 1933'te doğmuştur. Dokuma işçiliği ve çeşitli sendikalarda yöneticilik yapmıştır. Türk-İş kurucularındandır ve ilk genel sekreteridir. TİP'in kurucularındandır ve partinin genel sekreterliğini yapmıştır. Birinci Büyük Kongrede Genel Yönetim Kurulu, İkinci Kongrede Merkez Yürütme Kurulu üyeliğine seçilmiştir. Aynı zamanda İstanbul İl Başkanıdır. Evli ve iki çocukludur.

RAHMİ EŞSİZHAN

● 1335'de İzmir'de doğmuştur. Çeşitli fabrikalarda işçilik ve sendika yöneticiliği yapmıştır. Partinin kuruluşundan sonra İzmir İl Başkanlığı ve Genel Yönetim Kurulu üyeliği yapan Eşsizhan, İkinci Büyük Kongre'de Merkez Yürütme Kurulu'na seçilmiştir. Evlidir ve iki çocukludur.

İBRAHİM ÇETKİN

● 1927'de Kandıra'da doğmuştur. Tornacı olarak hayata atılan Çetkin çeşitli sendika ve birliklerde yönetici olarak görev almış, kuruluşundan hemen sonra TİP'in Kocaeli teşkilâtını kurmuştur. Ayrıca Adana ve Ankara İl yönetim kurullarında çalışmış, 2. Büyük Kongre'de Merkez Yürütme Kurulu üyesi olmuştur. Aynı zamanda Ankara İl Başkanıdır Evli ve dört çocuk babasıdır.

Minnetullah HAYDAROĞLU

● 1334 doğumludur. Ankara'da avukatlık yapmaktadır. Lideri bulunduğu Sosyalist Parti'nin 1962'te Türkiye İşçi Partisi'ne katılması üzerine TİP üyesi olmuş, devamlı olarak Genel Yönetim Kurulu üyeliğinde bulunmuştur. 2. Büyük Kongre'den sonra Merkez Yürütme Kurulu üyeliğine seçilmiştir. Evlidir ve iki çocuk babasıdır.

NİHAT SARGIN

● 1926'da İstanbul'da doğmuştur. 1946'da üniversite öğrencisi iken İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği kurucuları arasına katılmış, ayrıca derneğin organı Hür Gençlik Dergisi'ni 10 ay süre ile yayınlamıştır. Kore'ye asker gönderilmesine karşı çıkan bir yazıdan ötürü 161. maddeden hapse mahkûm olmuştur. Bu madde daha sonra anayasaya aykırı bulunarak kaldırılmıştır. Askerliğini yedek subay olarak yapmış olup, halen hekimlik yapmaktadır, evlidir. 2. Büyük Kongre'de genel sekreterliğe seçilmiştir.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN

Türkiye'de emekçi sınıfların tek siyasi örgütü olan Türkiye İşçi Partisi 13 Şubat 1967'de altıncı faaliyet yılını tamamlayarak yedinci yıla girmiştir. Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu ve bugüne kadarki gelişmeleri hakkında bilgi istediğimiz TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın, ANT'a şu bilgileri vermiştir:

TÜRKİYE İşçi Partisi 13 Şubat 1961'de, muhtelif sendikaların yönetim kurullarında görevli 12 işçi tarafından İstanbul'da kurulmuştur. Böylece tarihimizde ilk olarak yalnızca işçiler eliyle bir sınıf partisi kurulmuş oluyordu. Kurucu yönetim kurulu, sendika yöneticileri eliyle teşkilâtını Anadolu'da yaymağa çalışmış, ancak 15 ilde teşkilat kuramadığından 1961 seçimlerine katılamamıştır. Kuruluş döneminde TİP sendika çevreleri dışına taşamamış, kamuoyu ancak bir kaç gazete havadisiyle partinin varlığından haberdar olabilmiştir.

1 Şubat 1962'te kurucular heyetinin Mehmet Ali Aybar'ı tam yetkiyle genel başkanlığa getirmesinden sonra parti kısa sürede büyük sayıda toplumcu aydının da katılmasıyla bir nitelik gelişmesi göstermiş, tüzük hemen tamamen değiştirilerek TİP gerçek toplumcu hüviyetine kavuşturulmuştur. Emekçilerle emekten yana aydınların dayanışma ve işbirliğinin fiilen gerçekleştirilmesi üzerine parti, meşruiyetini aldığı anayasanın demokratik ve sosyal hak ve hürriyet ilkelerinin savunuculuğunu yapmış, bu ilkelerin kâğıt üzerinde kalmayıp hayata geçirilmesini istemiş ve anayasaya aykırı antidemokratik, faşist kanunların kaldırılması için savaş bayrağını açmıştır. 11 Kasım 1962'de İstanbul'da Beyaz Saray'da düzenlenen toplantıyla kampanya en yüksek noktasına ulaşmıştır.

Saldırılar

10 Şubat 1963'de bir senatörün katılmasıyla TİP Anayasa Mahkemesi'nde dâva açma yeteneğini kazanmış ve başta Türk Ceza Kanunu'nun faşist İtalya'dan alınmış 141 ve 142 maddeleri olmak üzere, diğer hiçbir parti ve yetkili kuruluşun üzerinde durmadığı bütün antidemokratik kanunların iptalini istemiştir.

Bu sırada Ortak Pazar'a katılma teşebbüsü uygulama alanına sokulmuş, yalnızca Türkiye İşçi Partisi, hâkim sınıfların çıkarlarına yaradığı ölçüde Türkiye'nin ekonomik gelişmesini köstekleyecek, mevcut sanayiini de baltalayacak nitelikteki bu teşebbüse cesaretle karşı çıkmıştır.

TİP'in hızlı gelişmesinden ürken hâkim sınıflar, zamanın iktidar çevrelerinin müsamaha ve teşvikiyle harekete geçmekte gecikmemişler ve taşlı sopalı saldırılarla sindirme kampanyasına girişmişlerdir. Bu baskılar hiçbir netice vermemiş, emekçi - aydın ittifakı sapsağlam devam etmiştir.

Bu yıl içinde Türkiye Sosyalist Partisi de partiye katıldığı gibi, partinin gelişmesini engellemek ve dizginleri ellerinde yeni bir parti kurarak hareketi bölmek için girişilen "Çalışanlar Partisi" teşebbüsü de fiyasko ile sonuçlanmıştır.

TİP geniş halk kitlelerine sesini radyoda duyurmak imkânını ilk defa 1963 mahallî seçimlerinde bulmuş, TİP'li konuşmacıların Türkiye radyolarından yükselen gür ve tok sesi, TİP'in diğer partilere benzemediğini, bambaşka bir parti olduğunu göstermiştir. 9 il ve 35 ilçede seçime katılan TİP toplam olarak 37 Bin oy almış, Diyarbakır, Lice, Gölcük ve Gültepe'de meclis üyelikleri kazanmıştır. Seçim propagandasının olumlu yankılarından faydalanarak parti bir ayı geçmeyen bir süre içinde 15 ilde bütün ilçeleriyle kuruluşunu tamamlamıştır.

Birinci Kongre

TİP'in ilk büyük kongresi 9 - 10 Şubat 1964'te İzmir'de toplanmıştır. Bu kongre, emekçilerin kurduğu, halktan yana bir toplumcu partinin ilk kongresi olması bakımından büyük bir önem taşır. Birinci Büyük Kongrenin, memleketimizin siyasi hayatı ve parti açısından asıl önemi ise, kabul ettiği "program"dır. Bu program TİP'in, tüzüğün amaç maddesinde belirtilen toplumcu hüviyetini kesinleştirmekte, somutlaştırmakta, yurdumuzun içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal durumun ilk

TİP GENEL BAŞKANI AYBAR KİMDİR?

TÜRKİYE İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar İstanbul'da doğmuştur. Hürriyetçi geleneği olan uyanık bir asker ailesinin çocuğudur. İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezun olan Aybar, aynı fakültede devletler hukuku doçentliği yapmıştır. Kamu hukukuna ve hukuk felsefesine dair araştırmaları, makaleleri olduğu gibi Devletler Hukuku Ders Notları'nı da bir kitap halinde hazırlamıştır. 1945'te tek parti yönetimine ilk karşı koyan kalemlerdendir. Çeşitli gazete ve dergilerde giriştiği fikir mücadelesinden dolayı üniversiteden 1946 yılında uzaklaştırılmıştır. İstanbul'da Hür adlı bir haftalık gazete yayınlamış, Sıkıyönetimin bu gazeteyi kapatması üzerine İzmir'e giderek orada Zincirli Hürriyet'i çıkarmıştır. Ancak Zincirli Hürriyet'in yayını, bir süre sonra bu neşriyattan rahatsız olan çevrelerin baskı ve tertipleriyle durdurulmuştur. 1949 yılında hükümetin manevi şahsiyetini neşren tahkir ettiği ve Cumhurbaşkanı İnönü'ye neşren hakarette bulunduğu iddiasıyla iki defa hapse mahkûm edilmiş ve hapis cezasını çe-

MERKEZ YÜRÜTME KURULU ÜYELERİ

RIZA KUAS

● 1341'de Kocaeli'de doğmuştur. Ortaokuldan sonra lastik işçisi olarak hayata atılmış, bu arada sendikacılık çalışamalarına da katılarak Lastik İş Sendikası Genel Başkanı olmuştur. İstanbul Sendikalar Birliği ve Türk-İş Yönetim Kurullarında da bulunmuştur. Türkiye İşçi Partisi'nin kurucularından olup ilk dönemde saymanlık yapmış, Birinci Büyük Kongre'den bu yana da partinin genel sekreterliğine seçilmiştir. Ankara Milletvekilidir. Bekârdır.

BEHİCE BORAN (HATKO)

● 1910'da Bursa'da doğmuştur. Michigan Üniversitesi'nde sosyoloji doktorası yapmış, 1939 - 1948 yıllarında Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sosyoloji doçentliği yapan Boran, arkadaşlarıyle birlikte çıkardığı Yurt ve Dünya ve Adımlar dergilerinde makaleler yazmış, 1945'te "Sosyal Yapı Araştırmaları" adlı inceleme kitabını yayınlamıştır. 1950'de Barışseverler Derneği'nin kurucu başkanı olmuş, derneğin Kore'ye asker gönderilmesini protesto eden bildirisinden dolayı 15 ay hapse mahkûm edilmiştir. 1962'de partiye giren Boran, Birinci Kongre'den bu yana Merkez Yürütme Kurulu üyesidir ve halen Urfa Milletvekilidir.

KEMAL NEBİOĞLU

● 1926'da Rize'de doğmuştur. Liseyi bitirdikten sonra çeşitli işyerlerinde garsonluk yapmış ve sendikaların yönetim kurullarında bulunmuştur. Partinin kurucuları arasında bulunan Nebioğlu, ilk dönemde parti genel sekreterliği yapmıştır. Kuruluştan bu yana Merkez Yürütme Kurulu'nun üyesidir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

BURHAN CAHİT ÜNAL

● 1930'da Balıkesir'de doğmuştur. Paris Fen Fakültesi'nde fizik doktorası yapmıştır. Ankara Fen Fakültesi Teorik Fizik Doçenti olan Ünal, 1964'te partiye girmiş ve Merkez Bilim ve Araştırma Bürosu üyeliğine getirilmiştir. 2. Büyük Kongre'den sonra Merkez Yürütme Kurulu'na seçilmiştir. Halen aynı kurulda saymandır. Evli ve iki çocukludur.

TARIK ZİYA EKİNCİ

● 1341, Lice doğumludur. Fransa'da Dahiliye ihtisası yapmıştır, doktordur. 1963'te TİP'in Diyarbakır'da kuruluşu sırasında partiye girerek İl Haysiyet Divanı başkanı olmuştur. İlk Kongre'de genel yönetim kurulu, İkinci Kongre'de Merkez Yürütme Kurulu üyesi olmuştur. Diyarbakır Milletvekilidir. Evli ve iki çocukludur.

ŞABAN ERİK

● 1926'da doğmuştur. İşçilik ve sendikacılık yapmıştır. Karayolları İşçileri Sendikası Başkanı iken 1962'de partiye girmiş ve çeşitli görevlerde bulunmuştur. İkinci Büyük Kongre'de Merkez Yürütme Kurulu üyeliğine seçilmiştir. Aynı zamanda Malatya Milletvekilidir.

ALTI YILLIK MÜCADELESİ

olarak geniş bilimsel analizini yapmakta ve gene ilk olarak bilimsel, tutarlı ve geçerli çözümyolunu göstererek bugünü ve geleceği aydınlatmaktadır.

1964 kısmi senato seçimlerine, altı ay önce 15 ilde teşkilâtını tamamlamış olmak kaydına, seçim günü değil de, seçimden iki ay önceki seçim başlangıç tarihinin esas alınması yüzünden parti olarak katılamayınca partililer olarak seçime katılmayı sağlamak ve seçim kanunu'nun propaganda imkânlarından yararlanarak partinin sesini hiç değilse bu yolla duyurmak için Genel Başkan Aybar'ın koyduğu adaylık da, bir takım hukuki formaliteler arkasına gizlenerek reddedilmiştir.

Bu arada TİP'e karşı baskı, sindirme, terör politikası şiddetlendirildi. Yalan, tezvir, iftira, ekmekle oynama, tehdit, taşlı sopalı saldırı, parti içine adam sokma, üyeleri satın alma, partide dalgalanmalar yaratma teşebbüsü defalarca denendi. Bu devrede yapılan tecavüzlerin kamuoyunda derin yankılar uyandıran en belirgin iki örneği Akhisar ve Bursa olaylarıdır. Akhisar İlçesi'nin düzenlediği tütün mitinginde Aybar'ın ve arkadaşlarının canına kastedilmiş, Bursa İl Kongresi'nde ise partinin genel sekreteriyle merkez yürütme kurulu üyeleri saldırganlar tarafından yaralanmıştır.

Bu saldırılara rağmen mücadelesine devam eden TİP, adını koyduğu "İkinci Millî Kurtuluş Hareketi"nin öncüsü ve siyasi hayattaki tek temsilcisi olmuştur. Yalnızca TİP açık ve seçik olarak ikinci millî kurtuluş mücadelemizin Amerikalılara karşı yapıldığını ve Amerikalılar memleketimizden gidinceye kadar bu mücadelenin gittikçe gelişerek devam edeceğini belirtmiştir.

Genel Seçim

1965 genel seçimlerinde parti, kampanyasının temelini ikinci millî kurtuluş hareketine dayandırmıştır. 1965 seçimlerinin TİP ve onunla birlikte Türk siyasi hayatı için de bir dönüm noktası olduğu şüphesizdir. Parti 51 ilde katıldığı bu seçimlerde 270 Bin oy almış ve 15 milletvekili çıkarmıştır. Seçimde hemen her köyden TİP'e oy çıkmıştır. Dünya toplumculuk hareketleri tarihinde, şartlar ne olursa olsun, katıldığı ilk genel seçimde 15 milletvekili çıkaran bir sosyalist parti daha yoktur.

TİP, antiemperyalist mücadelenin de öncüsü olarak, önce Amerikan üsleri ve ikili anlaşmalar meselesini ortaya atmış, bunların kamuoyuna geniş surette maloimasını sağlamıştır. Daha sonra memleketimizde Amerikan emperyalizminin bir baskı aracı haline gelmiş olan NATO'dan çıkılması konusu resmen ortaya atılmış ve nihayet Temmuz 1966'da Genel Başkan Aybar'ın ağzından "Amerikalılara karşı pasif direnme kampanyası" açılmıştır.

TİP, 1966 kısmi senato seçimine, bir il dışında bütün illerde katılmış ve bir senatör çıkartmıştır., Oy yüzdesinde büyük artış kaydeden iktidar partisinin karşısında bütün muhalefet partileri gerilerken az da olsa oy oranını yükselterek ilerleyen tek muhalefet partisi, TİP olmuştur.

İkinci Kongre

30 Eylül 1966'da Ankara'da tüzük değişikliği için yapılan olağanüstü kongreden sonra TİP'in İkinci Büyük Kongresi 20 Kasım 1966'da Malatya'da toplanmıştır. 40 küsur ilden 196 delegenin katıldığı bu toplantının en önemli sonucu, partinin temel ilkelerinin ve uygulama metodlarının açıkça, hiç şüpheye yer bırakmayacak şekilde partice benimsendiğini ortaya koyan ve yeniden seçilen merkez organlarına direktif mahiyetindeki kongre kararıdır. Kongrede yapılan seçimlerde genel yönetim kurulunun 17 üyesi değişmiş, genellikle birinci kongreden sonra kurulan çeşitli illerin ileri gelen yöneticileri, parti içinde yetişen, parti eyleminin kazandırdığı ve bilinçlendirdiği yeni yöneticiler kurula seçilmiştir. İkinci büyük kongreden sonra parti genel merkezi Ankara'ya nakledilmiştir.

Bugün TİP, 59 ilde, kongreyle işbaşına gelmiş mahalli yöneticilerin idaresinde 52 il ve 250 ilçe merkeziyle yurt ölçüsünde teşkilâtlanmış; Millet Meclisi'nde grupu ve senatoda temsilcisi bulunan bir siyasi partidir. Hepsi de birbirinin içinden bölünmüş ve hakim sınıfların çıkarlarını savunan siyasi partilerin karşısında, emekçi halkımızın ve yurtsever, ilerici, toplumcu aydınların biricik siyasi örgütü olarak tarihsel görevini yapmakta, bilinçle, inançla ve şevkle; herkesin insanca yaşadığı; sömürmenin son bulduğu tam bağımsız, uygar sosyalist Türkiye'yi kurma yolunda, adım adım iktidara yürümektedir.

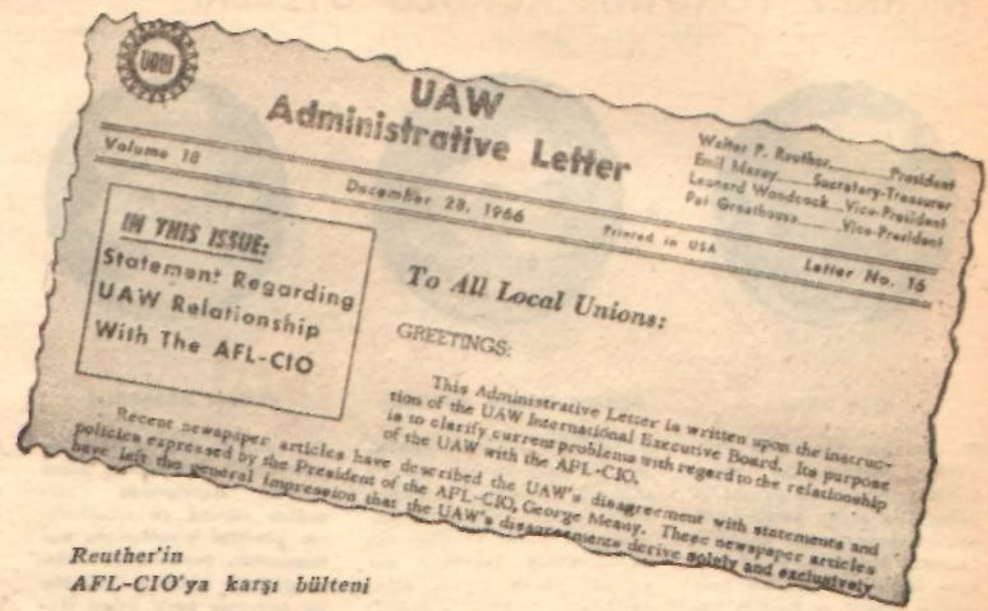
kerken 1950 yılında ilan edilen genel afla hürriyetine kavuşmuştur. Aybar'ın komünistlikten mahkûmiyeti bulunduğu yolundaki iddialar tamamen yalandır. 27 Mayıs'tan önce avukatların protesto gösterilerine katıldığı için de gençlerle birlikte nezaret altına alınmıştır. 27 Mayıs'tan sonra Faşist kaynaklı kanunların kaldırılması için yaptığı mücadeleden dolayı iki defa mahkemeye verilmişse de beraat etmiştir.

Aybar, 1 Şubat 1962'de parti kurucuları tarafından oy birliğiyle TİP Genel Başkanlığı'na getirilmiştir.

1965 genel seçimlerinde TİP İstanbul Milletvekili seçilerek parlamentoya giren Aybar, evlidir ve bir kız çocuğu vardır.

Aybar, uluslararası hukuk ve politika alanında da isim sahibidir. Geçen yıl ünlü İngiliz Filozofu Lord Russell tarafından kurulan Vietnam Savaş Suçlularını yargılayacak mahkemeye üye olarak çağırılmış, daha sonra mahkemece kurulan hukuk bürosunun başkanlığına seçilmiştir.

Amerikan işçi hareketi de ikiye bölünüyor

UAW
Administrative Letter
Volume 10 — December 28, 1966 — Printed in USA — Letter No. 16
Walter P. Reuther.........President
Emil Mazey.........Secretary-Treasurer
Leonard Woodcock...Vice-President
Pat Greathouse.........Vice-President

IN THIS ISSUE:
Statement Regarding UAW Relationship With The AFL-CIO

To All Local Unions:

GREETINGS:

This Administrative Letter is written upon the instruction of the UAW International Executive Board. Its purpose is to clarify current problems with regard to the relationship of the UAW with the AFL-CIO.

Recent newspaper articles have described the UAW's disagreement with statements and policies expressed by the President of the AFL-CIO, George Meany. These newspaper articles have left the general impression that the UAW's disagreements derive solely and exclusively

Reuther'in AFL-CIO'ya karşı bülteni

■ *Milletlerarası Otomobil Sendikası AFL - CIO'ya cephe aldı.*

TÜRK İş'in her konuda işbirliği halinde bulunduğu Amerika İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO)'nun uzun süreden beri işçi sınıfının çıkarlarına karşı olan tutum ve politikasından dolayı, Amerikadaki gerçek işçi liderleri de AFL-CIO'ya karşı birleşmiştir.

Amerika'nın 1.750.000 üyeli en büyük işçi sendikası olan "*Milletlerarası Otomobil, Uçak ve Traktör İşçileri Sendikası*" UAW'ın Başkanı Walter Reuther, 3 Şubat'ta AFL-CIO Merkez İcra Komitesi'nden istifa etmiştir. Bu istifa, Reuther'in kendi sendikasının isteği üzerine olmuştur. Sendika, aynı şekilde, AFL-CIO Başkan Vekili olan Leonard Woodcock ile muhasip Emil Mazey'in de istifa etmelerini istemiştir. Bunun üzerine Walter Reuther, Emil Mazey, Pat Greathouse ve Leonard Woodcock'un imzalarıyla bir bülten yayınlanarak nisan ayında yapılacak olan yıllık kongrede AFL-CIO'dan ayrılma kararı alınacağı açıklanmıştır.

Bültende şöyle denilmektedir:

"UAW'nin AFL-CIO ile olan anlaşmazlıkları demokratik sendikalizm ilkeleri ve politikası, olumlu sendikacılık programı ve etkili çalışmalarla da ilgilidir. UAW yürütme kurulu, uzun süreden beri devam eden ciddi tartışmalardan sonra şunu ilân eder ki, AFL-CIO, Amerikan işçi hareketinin ana teşkilâtı olarak boş görürlülük noksanlığı ve status-quo'cu davranışlarından mustariptir ve AFL-CIO arasındaki birleşmeyi temin eden temel amaçları yerine getirmemektedir. AFL-CIO 20 nci asır teknolojik toplumunun sağladığı imkânlar ve yarattığı yeni problemlerle paralel giden ve modern işçi hareketini karakterize eden dinamik ve öncü ve sosyal zihniyeti ihmal etmektedir.

AFL-CIO politikası ve programları ile ilgili olarak şu hususları belirtiriz:

— Sanayide, inşaatlarda, bürolarda, teknik ve mesleki alanda halen teşkilâtlanmamış milyonlarca işçinin teşkilâtlanması yolunda Amerikan işçi hareketinin bütün imkânlarını harekete geçirme ve öncü ruhunu hızlandırma ihtiyacı;

— Büyük ölçüde sömürülen Amerikan tarım işçileri ve göçmen işçilerin ve sefalet içinde yüzen Amerika'nın üvey vatandaşları olan milyonlarca çalışan insanın ekonomik ve sosyal adalete kavuşturulması için yapılacak geniş çaptaki çalışmalara yeterli mali ve personel kaynakların temin edilmesi ihtiyacı;

— ICFTU içindeki hür dünya işçi hareketi ile bütün dünya işçilerine hür ve demokratik bir toplum içinde tam bir ekonomik ve sosyal adalet temin etmek üzere işbirliği ve anlayış köprüsü kurmak ihtiyacı;

Bütün bunlar, Amerikan işçi hareketinde yeni fikirlerin, taze görüşlerin, amaç ve yönlerin yer almasında UAW'nin ısrar ettiği hususların bir bölümüdür.

Amerikan işçi hareketi bütün halkın yaşantısında daha iyiye doğru genel bir yükselme ve temelden bir sosyal değişmenin meydana gelmesinde dinamik ve etkili bir araç olmalıdır. AFL-CIO'nun ödevlerini yerine getirmemesi yalnız uluslararası sendikamızın seçilmiş liderleri için değil, fakat lokal sendikalarımızın yönetici kadrosu ve bütün üye arkadaşlarımız için derin bir üzüntü kaynağı olmaktadır.

UAW yürütme kurulu olarak, bundan böyle AFL-CIO'nun başarısızlıkları ve icap eden ödevlerini ifa etmeyişi karşısında kendileri ile anlaşmazlık halinde olduğumuzu açık bir şekilde ilân ediyoruz."

Reuther'in çekilmesi, 1955'te birleşen sendika hareketinde yeni bir bölünmenin başlangıcı olarak yorumlanmaktadır. 1955 yılında George Meany'nin yönettiği American Federation of Labor ile Reuther'in başkanı olduğu Congress of Industrial Organisations birleşmişler, böylece 1935'ten beri, yani maden işçilerinin sendika başkanı olan John Lewis'in sebep olduğu Amerikan işçi hareketindeki ilk bölünmeden beri iki kuruluşu ayıran rekabete son verilmişti.

1955'teki birleşmeye rağmen Meany ile Reuther arasındaki ilişkiler düzelmemiş, geçen yıl, Amerikan delegasyonunun Milletlerarası Çalışma Örgütü'nü, bir Polonyalı delegenin bir çalışma dönemi için geçici başkanlığa seçilmesini protesto etmek için terketmesini, Reuther'in açıkça takbih etmesi üzerine bu ilişkiler daha da gerginleşmişti. Çünkü bu protesto kararını, dış politikada sıkı bir antikomünist politika izleyen Meany aldırmıştı. Vietnam savaşını kayıtsız şartsız destekleyen Meany ile Reuther arasında bu konuda da anlaşmazlık vardı; ayrıca, sendikalar içinde ırk ayrımı gözetmemek, otomasyona karşı uzun vadeli tedbirler almak konusunda da anlaşamıyorlardı. Reuther'in AFL-CIO içinde Meany'nin tutucu davranışına karşı giriştiği her teşebbüs Meany tarafından önleniyordu. Reuther, bu istifasıyla ve meseleyi kamu oyuna getirerek ve nisan ayında yapılacak kongreye kadar mühlet tanıyarak Meany'yi, yeni bir bölünme tehlikesi karşısında, genel politikasını tamamiyle gözden geçirmek zorunda bırakmıştır. Meany'nin tutumu, Amerikan işçi hareketinde yeni bir bölünme olup olmayacağını tayin edecektir.

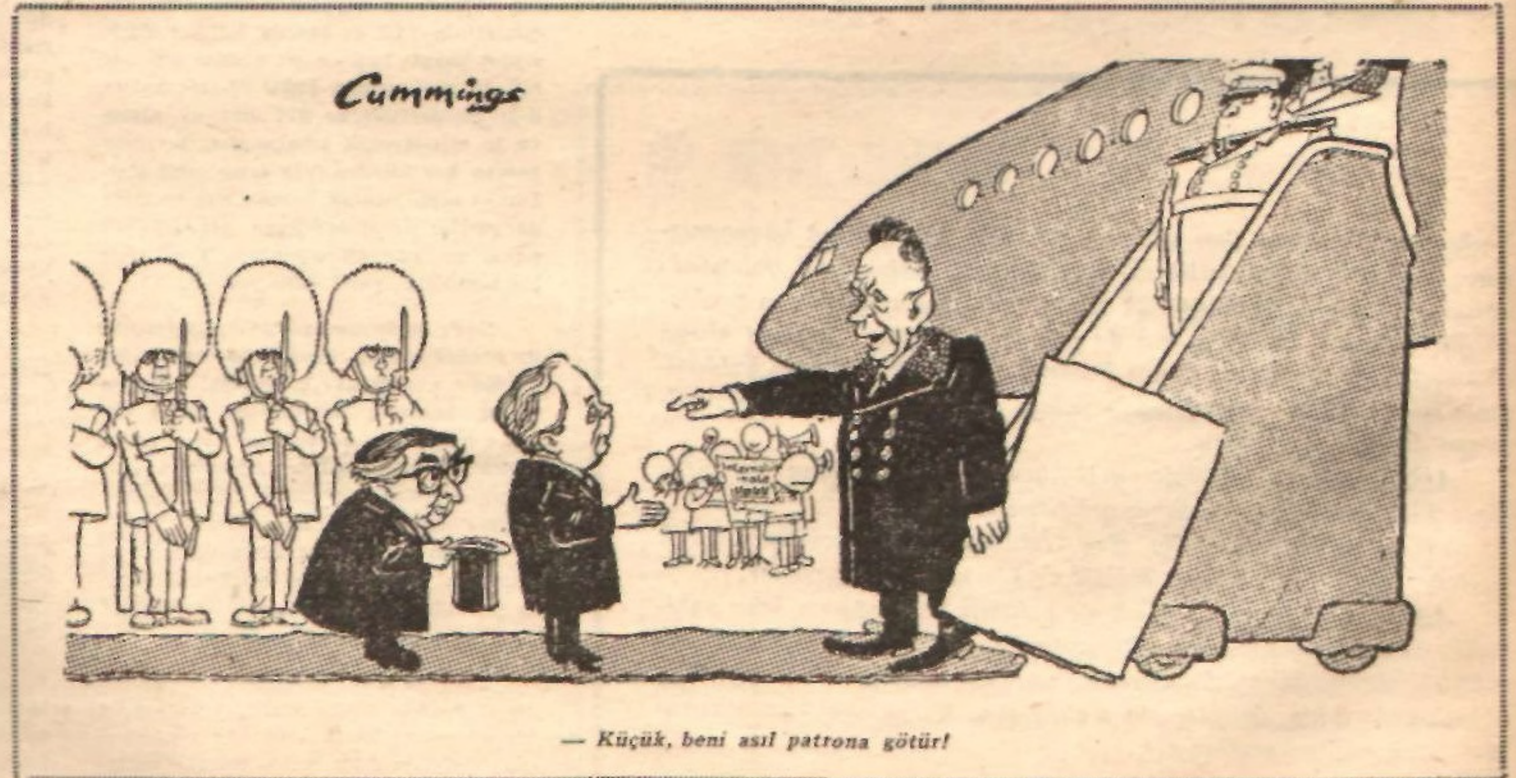
PAZARLIK

■ *Kosigin'in Londra'yı ziyareti ekonomik yönden önem taşıyor*

GEÇENLERDE memleketimizi ziyaret etmiş olan Sovyetler Birliği Başbakanı Aleksi Kosigin, iki yıldır beklenen ziyaretini nihayet yapmış, geçtiğimiz hafta Londra'ya gitmiştir.

Bu ziyaretin özellikle ekonomik konularda sonuçlar vermesi beklenmektedir. Le Monde'un da belirttiği gibi, British Motor Corporation, otomobil sanayii alanında, Fiat ve Renault örneklerini izlemeyi ciddi şekilde düşünmektedir.

Vietnam, silâhsızlanma ve Avrupa'nın güvenliği gibi büyük milletlerarası meselelerde, gerçekte, Sovyetlerle İngiltere arasında temel çıkarlar bakı-

— Küçük, beni asıl patrona götür!

mından bir uygunluk varsa da, bu sayfalara bir İngiliz gazetesinden aldığımız karikatürde de belirtildiği gibi, bu meselelerde Kosigin'in gerçek muhatabı Wilson değil, Amerikan Cumhurbaşkanı Johnson'dur.

Alman hudutlarının tanınması gibi güç bir mesele üzerinde Londra'nın resmen bir görüş belirtmesi beklenemezse de Wilson'un, hiç olmazsa, gerçekçi bir tutumun kabulü için Bonn üzerinde etkilerde bulunmak üzere Kosigin'e vaadde bulunacağı umulabilir.

Doğu-Batı ilişkileri, son aylarda, İngiliz diplomasisinin dilediği yönde bir gelişme göstermiştir. En azından, Vietnam savaşının barış içinde birlikte yaşama ilkesini engellemediği görülmüştür. Wilson, bu ilkede ilerlemeler olmasından yanadır. Fakat, bunu yaparken, Bonn hükümetinin hoşnutsuzluğunu uyandıracak her hareketten de kaçınmak zorundadır. Çünkü, Kosigin'in Londra'yı terketmesinden sonra Batı Almanya Başbakanının ziyareti beklenmektedir ve İngiltere, Avrupa Ortak Pazarı kapılarının kendisine açılabilmesi için Batı Almanya'nın desteğine güvenmektedir.

Aynı şekilde, Sovyetler Birliği de Doğu Almanya konusunda tek başına görüşler belirtecek durumda değildir. Varşova Paktı'nın dışişleri bakanlarının yaptıkları toplantı, bu gerçeği açığa çıkarmıştır.

Bu sebeplerden, Kosigin'in Londra ziyaretinden elde edilecek sonuçların fazla önemli olamayacağı şimdiden bellidir.

Vietnam'da dâvetsiz misafir

İSPANYA

■ *Komünistlikten mahkûm olanların cezalarında indirmeler yapıldı*

Ispanyol Yüksek Mahkemesi, Katalonya'nın sanayi merkezlerinde komünist hücreleri kurmakla suçlanan Hernandez ve Miranda adlı iki işçinin hapis cezalarını on iki yıldan dokuz yıla indirmiştir. Bu iki işçi, Komünist Partisi üyesi olduklarını ve gizli sendika grupları kurmağa teşebbüs ettiklerini kabul etmişlerdi.

Yüksek mahkeme, Hernandez'le Miranda'nın suç ortağı olan 7 kişinin hapis cezasını da iki yıldan 6 aya indirmiştir.

Öte yandan, Havacılık Bakanı'nın 27 yaşındaki oğlu Leacalle de tahliye edilmiştir. Leacelle, komünist faaliyetinde bulunduğu için, 2 aralık 1964'de, 8 yıl hapse mahkûm edilmişti. Leacalle'in arkadaşlarından Morris'in hapis cezası da 23 yıldan 15 yıl 3 aya indirilmiştir.

DIŞ YORUM

BARIŞ GÖSTERMEK SAVAŞ VURMAK

HÜSEYİN BAŞ

"Vietnam'da napalm, açlık ve sefalet, çocukları umutsuzluktan intihara sürüklemektedir. Rampart Dergisi'nde yayınlanan raporda Vietnamlı küçük çocukların sefalet ve üzüntüye dayanamayıp aralarında anlaşarak hep birlikte fare zehiriyle intihar ettikleri açıklanmıştır. Aynı rapora göre savaş 1961'den bu yana 250 Bin Vietnam'lı çocuğun hayatına mal olmuştur."

VİETNAM yeni yılı «Tet Şenlikleri» dolayısıyla 8 - 12 Şubat tarihleri arasında uygulanan ateş kes, Birleşik Devletler'de ve dünyanın bir çok ülkesinde barış yönünde yeni umutların doğmasına yol açmıştır. Oysa Vietnam «Ulusal Kurtuluş Cephesi»nin Ateş Kes'in 15 Şubat'a kadar uzatılmasıyla ilgili önerisine, daha doğrusu kararına cevap verilmek gereğinin bile duyulmaması, daha başlangıçta zaten pamuk ipliğine bağlı olan barış umutlarının, bir kez daha uçup gitmesine sebep olmuştur.

Bunun'a birlikte, Güney Doğu Asya'da Johnson yönetiminin «Barış gösterip savaş vurması», daha önceki barış teşebbüslerinin başına gelenler göz önüne alındığında, artık kimseyi şaşırtmamaktadır. İyi niyetle bakıldığında, barış için harikulâde bir platform olabilecek ateş kes'in Birleşik Devletler Dışişleri Bakanı Dean Rusk'ın İngiltere televizyonu önünde «Birleşik Devletler'in Kuzey'i bombalamaktan vazgeçmesinin hiçbir sonuç vermeyeceğini» öne sürmesi yangına körükle gitmenin de ötesinde bir davranış olmuştur. Ama Vietnam'da ateş kes ile birlikte gelen barış umutlarına kesin ve öldürücü darbeyi bizzat Başkan Johnson vurmuştur.

Başkan televizyona verdiği demeçte Vietnam konusunda ilk kez bazı tavizlerden söz etmiş ve gerekirse işi Kuzey Vietnam'lı liderlerle yapılacak bir «zirve» toplantısına kadar götüreceğini belirtmişti. «Barış'a doğru atılacak her adımı tartışmaya hazır bulunduğunu» ileri süren, her akşam yatarken «Vietnam Savaşı'nı bugün de sona erdiremedim» diye düşünerek gece uykularından olan Başkan Johnson, ateş-kes arifesindeki bu çıkışıyla bütün dünyada bir süredir küllenmiş olan barış umutlarının yeniden ortaya çıkmasına yol açmıştı. Ne var ki, çok geçmeden Johnson yönetimi, bir eliyle verdiğini öbür eliyle almak itiyadından vazgeçmediğini kanıtlayacak ve barış yönündeki özlem ve davranışların tümüne «spekülasyon» etiketi yapıştırarak «Amerikan usulü barış» anlayışının belirgin bir örneğini daha verecektir. Nitekim, Dean Rusk'ın «Nazilerin Britanya adalarına yaptıkları hava hücumlarının etkililiğinden» söz ederek Kuzey Vietnam'a yöneltilen hava saldırılarını savunmaya matuf beceriksiz çıkışıyla barış umutlarını yerle bir etmesini, çok geçmeden Johnson'ın barış umutlarının son kalıntılarını da silip süpüren basın toplantısı izlemiştir.

Başkan Johnson televizyonla da verilen basın konferansında «rakip tarafla haberleşme olanaklarının bulunduğunu ve rakip tarafın kendileriyle temasta olduklarını bildiklerini» ileri sürdükten sonra gazetecilere «Hiçbirinizi hayal kırıklığına uğratmak istemem. Aranızdan hiçbirinin kendisini spekülasyonlara kaptırmasını arzu etmem. Şimdilik size öbür tarafın savaşı bırakmaya hazır bulunduğunun herhangi bir belirtisi olduğunu söylemem mümkün değildir.» demiştir. Oysa, başkanın konferansından az önce Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi (FNL), Amerikan temsilcileriyle temas kurdukları hakkında ileri sürülenleri yalanlamıştı. Öte yandan, yine o sırada Washington Post'ta yayınlanan Birleşmiş Milletler kaynaklı bir yazı ise, «Aralık ortasında Hanoi yörelerinin bombalanmasının amacı, Birleşik Devletler ile Hanoi arasında görüşmelerin yapılmasını gerçekleştirmek olan bir Polonya teşebbüsünü suya düşürmektir» diyordu.

Johnson yönetiminin, Vietnam'da gerçek bir barışın kurulmasını öncelikle «bombardımanların şartsız olarak durdurulmasına bağlı bulunduğunu» ileri süren Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant'ın bu yöndeki müteaddit tekliflerini kabule yanaşmaması ve barış umutlarını her ortaya çıkışında, daha doğar doğmaz, reddetmesi, Amerika'nın Güney Doğu Asya Politikası'na savaş çılgınlarının hakim oldukları kanısını güçlendirmektedir. Nitekim olaylar bu açıdan incelendiğinde, daha da bir açıklık kazanmaktadır. Gerçekten de Johnson yönetiminin Vietnam halkına napalm sağnağı altında empoze etmek istediği Amerikan usulü barış gösterisinin bu ne ilki ne de sonuncusudur; Johnson yönetiminin Vietnam'da barış gösterip savaş vurmasının örnekleri birden fazladır.

Johnson yönetimi, şimdi milyonlarca doları bulan bütçesi, Vietnam'da 300 Bin'i aşan askeri gücüyle, daha da şiddetli bir savaşın hazırlıkları içindedir. Önümüzdeki günler dünya barışını tehdit etmektedir.

SANAT Fethi Naci

• Yer Demir Gök Bakır Üzerine

• Çin'de Sosyalizmin Kuruluşu

• Anka Kuşu ve Lawrence

■ *Bir evliya nasıl yaratılır? Bir kere doğunca, başına neler gelir? "Yer Demir Gök Bakır" bunları işliyor.*

BİR evliya nasıl yaratılır? Hangi sosyal ihtiyaçlar doğurur evliyaları? Evliya bir kere doğunca, başına neler gelir?, Yaşar Kemal'in aynı isimli romanından sahneye uyarlanan "*Yer Demir Gök Bakır*", özü bakımından işte bu sorulara cevap teşkil edebilecek bir temayı, ünlü yazarın artık o alıştığımız, romantik zorlamalarla zaafa uğrayan şiir örgüsü içinde ve zaman zaman da, iğneleyici ve uyarıcı olmaktan çok güldürücü kalan alaylı bir dille ele alıp işliyor. Konunun akışı içinde sadece bir kontrpuan unsuru olması gereken "*yoksul sevgililer*" epizodunun, oyun kurulurken, toplumsal gerçeğin bütün boyutlarıyla yansıdığı somut bir örnek mahiyetinde ele alınışından, aslında sağlam bir mizansenin nasıl zedelendiğini seyredeceksiniz Dormen Tiyatrosunda. Gerçekten de, başarılı bir dekoru bütün piyes boyunca ustalıkla kullanan rejisör, biraz da "*yoksul sevgililer*"i canlandıran oyuncuların hamlığından ötürü, oyunun kuruluşundaki yukarıda değindiğimiz isabetsizliğin nâhak yere kurbanı olmaktadır. Gene rejisörün, oyuncularda şive birliğinin sağlanamamış oluşundan da zarar gördüğüne tanıklık edeceksiniz. Ayrıca, Yaşar Kemal'in, romanda etkili olabilen dağınık üslûbunun ve herşeyi birden söylemek itiyadının, piyese yansıyınca, "*rüşvet alan jandarma*" epizodunda göreceğiniz gibi, bir tiyatro eseri için tamamıyla fonksiyonsuz uzantılara sebebiyet verdiğini de belirtmeden edemeyeceğim. Ama asıl belirtilmesi gereken nokta, Nisa Serezli ile Turgut Boralı'nın belki biraz haddinden fazla sevimli ve gemsiz ama son derece olgun oyunları ile, Türk Sahnesini şereflendiren birkaç "*büyük*"*ten* birinin, Erol Keskin'in, Taşbaşoğlu tipinde ulaştığı üstün çizgi olacak.. Haldun Dormen, önayak olduğu bu kompozisyonla ne kadar övünse azdır.

Attilâ TOKATLI

Erol Keskin ve Turgut Boralı Yer Demir Gök Bakır'ın bir sahnesinde

Kitaplar

- **GÖÇEBE**
  Knut Hamsun. Çev. Behçet Necatigil
  Nobel Yayınları, 470 sayfa, 15 lira.
- **MİLENA'YA MEKTUPLAR**
  İki cilt bir arada 3. baskı
  Kafka. Çev. Adalet Cimcoz
  Ataç Kitabevi, 189 sayfa, 7,5 lira.
- **TÜRK-İŞ YARGILANIYOR**
  Şaban Yıldız - Şükran Kurdakul
  Ataç Kitabevi, 43 sayfa, 2,5 lira.

Tiyatrolar

- **ECİNNİLER**
  Dostoyevski'den Albert Camus
  Büyük Tiyatro (Ankara)
- **PAZAR GEZİNTİSİ**
  George Mitchell
  Ankara Sanat Tiyatrosu
- **72. KOĞUŞ**
  Orhan Kemal
  Ankara Sanat Tiyatrosu

■ *Sosyalizmi sadece soyut bir iktisat tekniği olarak ele alanların okuması gereken bir kitap*

ÜNLÜ iktisatçı Charles Bettelheim'dan, "Sosyalist Plânlama" adlı incelemeyi (Evren Yayınları. 1965) çevirmiş olan Kenan Somer, yazarın, Jacques Charrière ile birlikte hazırlamış olduğu "Çin'de Sosyalizmin Kuruluşu"nu da (İzlem Yayınları, 5 lira) türk okuruna kazandırdı.

Bettelheim, çağdaş marksist düşüncenin en parlak temsilcilerinden biridir. Nitekim, yazarın kendi alanındaki bilgi ve uzmanlığının yanı sıra, marksist bir bilginde bulunması gereken genel kültür zenginliği ve düşünce derinliği eserlerini daha ilk okuyuşta göze çarpar. Bu özellik, "Çin'de Sosyalizmin Kuruluşu"nda bütün açıklığıyla belli olmaktadır. "Çin Plânlamasının Genel Çerçevesi" adlı birinci bölümde Bettelheim'ın, çeşitli karşılaştırmalar yaparak, yüzyılımızın en ilgi çekici serüvenlerinden biri olan Çin deneyini iktisat açısından incelediğini görüyoruz. Buna karşılık üçüncü bölümde, yazar, Jacques Charrière ile birlikte, üzerinde çok tartışılmış ve kesin bir sonuca ulaştırılmamış bir konuyu ele alıyor. Bu konu, sosyalizmin gerçekleştirilmesinde halk kitlelerinin siyasi bilincinin ve inancının taşıdığı önemdir. Başka bir deyişle, sosyalizme yönelişte, iç ve dış nesnel (objektif) mücadelelerin yanı sıra, halk kitlelerinin kendi davalarının farkına varışlarının ve bu davayı benimseyişlerinin taşıdığı önemdir. Teknik deyimiyle "öznel" (sübjektif) şartların önemidir burada söz konusu olan. Bettelheim, çok ünlü olan bir söz üzerinde duruyor: "Teori, kitlelerin içine işleyince maddî bir kuvvet haline gelir". Ve, bir üstyapı unsuru olan ideallerin, inançların ve düşüncelerin, genel olarak altyapıyı belli bir ölçüde etkilediğini belirttiği gibi, bu etkinin Çin Deneyinde kendini özel olarak nasıl göstermiş olduğunu; kitlelerin, kendi davalarını benimsemeleri için nasıl eğitilmiş olduklarını açıklıyor. Sosyalizmi iktidara gelir gelmez kolayca gerçekleştirilecek bir şey olarak görenlerin ve sadece soyut bir iktisat tekniği olarak ele alanların bu açıklamaları dikkatle okumaları ve üzerinde düşünmeleri ge-

ANT'IN SEÇTİKLERİ

Konser

- BENTHİEN KUARTETİ
  Güzel Sanatlar Akademisi
  17 Şubat, Saat 18.30

Filmler

- BEKLEYİŞ
  Gunnar Höglund
  Emek Sineması
- KARDEŞ KANI
  Roger Vadim
  Yeni Melek Sineması

Sergiler

- FİKRET OTYAM
  Fotoğrafla Gide Gide - Anayasa Diyor ki
  Türk - Alman Kültür Merkezi
- MAHMUT HİLMİ
  Abstre yağlıboya
  Resim ve Heykel Müzesi

rekir. Sosyalist bir parti ya da örgüt ile halk kitleleri arasındaki ilintinin ne kadar önemli ve ince bir iş olduğunu; meselenin iktidardan önce olduğu gibi iktidardan sonra da devamlı olarak kendisini ortaya koyduğunu ve özellikle üretim güçlerinin geri kalmış olduğu bir ülkede, sosyalizme götüren yolda, halk kitlelerinin kendi çıkarlarının bilincine varmasını, kendilerini gerçekten temsil eden siyasi örgütle sağlam bir ilinti kurmasının ne ölçüde gerekli olduğunu ustaca açıklıyor Bettelheim. Yazar ayrıca, "yeni insanın yaratılması" ve "yeni değerler" üzerinde de durmuş. Kenan Somer'in konuya ve dile hakimiyetinin, kitabın okunmasına ayrı bir kolaylık ve tad sağladığını da belirtmeliyiz.

Selâhattin HİLÂV

■ *Lawrence'a göre bilinçaltı romancılarının kendine dönüklüğü ağırbaşlı romanın erken bunamasıdır.*

D. H. Lawrence'ın ne mene bir yazar olduğunu hanidir anlamamız gerekiyordu. Şu, Batı'ya kimin, ne için açtığı bir türlü belli olmayan pencerelerden bakıp da kendimizi bir takım biçimsel sanat akımlarının hayran çelebiliğine kaptıracağımız yerde, yaşadığımız çağı ve dünyayı daha iyi anlamamıza yardım edecek yazarları bir ayak önce tanıyıp değerlendirmekte bu denli gecikmemeliydik.

Bilgi Karasu'nun 1962'de yayımlanan başarılı *"Ölen Adam"* çevirisinin dışında, *"saygıdeğer"* edebiyat çevreleri nedense Lawrence'ı yalnız *"Lady Chatterley'in Âşığı"*nın yazarı olarak görmekte direndiler. Bu romanın bile anlamı *"cinsel sevgi her sorunu çözümler"* gibi kaba bir yorumla özetlenmekten öteye gidemedi. Oysa Lawrence içinde yetiştirdiği endüstrileşme çağının getirdiği sorunları bütün karmaşıklığıyla yaşamış, bu büyük çarkın, bağlı olduğu emekçi sınıfını nasıl ezip insanlıktan çıkardığını yakından izlemişti. Toplumsal değerleri ele alışı, insanın öbür insanlarla ve çevresiyle kurduğu canlı ilişkileri işleyişi roman türünün sağlığı için gerekolan bir devinim sağlamıştı Lawrance'a. Onun kentsoylu yaşayışın taşıllaşmış değerlerine karşı açtığı savaş ölümüne değin tükenmez bir öfkeyle sürüp gitmişti.

Lawrence her şeyden önce bir romancıydı. Yaşamamıza hiç bir şeyin roman ölçüsünde yardım edemiyeceğine inanıyordu. *"Gerçek romancılık"* Akşit Göktürk'ün belirttiği gibi, *"her yöne eşit ölçüde açılan güçlü bir kavrayışla, içgörüyle, anlayışla atbaşı gider."* Bu yüzden *"Lawrence'a göre, bilinçaltı romancılarının kendine dönüklüğü ağırbaşlı romanın erken bunamasıdır."*

Akşit Göktürk'ün büyük bir başarısıyla çevirdiği *"Anka Kuşu"* (Bilgi Yayınevi, 5 lira) Lawrence konusundaki bilgi eksikliğini ve önyargıları giderecek bir tutumu muştuluyor. Gerek kitabın başındaki aydınlatıcı tanıtma yazısı, gerekse Lawrence'ın değişik yönlerini yansıtan denemeler, yazarın kişiliğini daha büyük bir ustalıkla ortaya koyduğu romanlarını, özellikle *"The Rainbow"* ve *Women in Love*"ı Türkçe okuma özlemini yaratıyor okurda. Romanlarının Türkçeye kazandırılmasıyla bu denemelerde öne sürülen ve ilk okunuşta kuraldışı yalınlıkları ve ozanca duygululukları ile yadırganabilecek nitelikte olan düşünceler daha inandırıcı bir anlatım dokusuyla karşımıza çıkacaktır.

Cevat ÇAPAN

ELEŞTİRİNİN GELİP DAYANDIĞI YER

Memet Fuat

YAZI yazmaya karşı nicedir duyduğum isteksizliğin salt zamansızlıktan, yayıncılığın baskısından geldiğini sanmıyorum. Başka bir isteksizlik bu - eleştirinin gelip dayandığı yeri sezmenin isteksizliği. Bir çırpıda yazılıveren eleştirel makale *niteliğindeki yazıların* günü *değil* artık düşüncesine ulaşmanın yarattığı bir isteksizlik... O çeşit yazılarla ne yapılabilir bugün? Yeni yayımlamaya başlayan gençlerden edebiyatta kalması özlenenler yüreklendirilir. Okurların ilgisi iyi sanatçılara yöneltilir. Birtakım «yanlışların» tekrarlana tekrarlana yerleşmesi, doğruymuş gibi gözükmesi önlenir. Sanat hayatının akışı içinde günlerin getirdiği sorular ortaya *vurulur... vb... Az şey değil bunlar* da, ama *birkaç* yıldır edebiyatımız bunların oldukça ötesinde bambaşka bir gereksinim duyuyor: Yeni, yepyeni bir değerlendirme gereksinimi... Baştan aşağı her şeyin yeniden ele alınıp enine boyuna, derinliğine gözden geçirilmesi, incelenmesi, karşılaştırılması gerekiyor. Hem bütünü görebilen uzak bir açıdan, hem de eserlerin ta yanıbaşına sokularak...

YİRMİNCİ yüzyılın ikinci yirmi beş yılında Türk Edebiyatı daha önce eşi görülmemiş bir çeşitlilik sergilemesi içinde pek çok iyi sanatçı, bu arada birkaç da büyük sanatçı *yetiştirdi.* Üçüncü yirmi beş yılın ortalarını aştığımız şu günlerde, yeni yetişen kuşaklar bir dayanak, bir çıkış noktası, bir temel olarak o günlere bakmak, o sanatçıların bıraktıklarını didik didik etmek zorundalar. Oysa bu «doğrudan doğruya yönelim» yapılmamış, hep ara kuşakların elden ele getirdikleri yargılarla yetinilmiştir. Daha çok çekişmelerin ürünü olan, yerini alma kaygılarının haşinliğini taşıyan bu *yargıların çoğunlukla* yanlış çıkmasına şaşmamak gerekir. Öte yandan alışkanlıklarla gelen değer sıralanmalarının da hiçbir dayanağı bulunmadığı gittikçe daha belirginleşiyor.

B*U bakımdan, edebiyat* alanında bir eleştiri döneminin başlaması, inceleme, araştırma çalışmalarına dayanan çağdaş yöntemlerle yeni değerlendirmelere gidilmesi, yalnız eleştirinin değil, bütünüyle *edebiyatımızın bir atılımı olacak*tır.

Canı istediği zaman canının istediğini yazan «kültürlü aydın» niteliğindeki eleştirmelerden bu atılımı sağlamakta pek yararlanılamaz. Yurdumuzda çağdaş eleştiri yöntemlerinin ilk ürünlerini vermiş olanlar da, bir çekişmenin, karşı çıkışın getirdiği bütün kusurları taşıdıkları için, eleştirinin belki de en önemli yanı olan *«değerlendirme» gücünün bir* türlü edinememiş, «öznel eleştirinin» benimsenmesi gereken yan'arından büsbütün koparak «çirkin eleştirmen» durumuna düşmüşlerdir. Örnekse, şiirden tat almayan, şiirin güzel*liklerini* sezemeyen «azgelişmiş» beğenili eleştirmenler elinden çıkan sayfalar boyu «şiir incelemeleri» hem okurları, hem de sanatçıları kullanılan yöntemlerin yanlış olduğu, işe yaramaz olduğu sanısına itmiştir. Bu *gibi durumları, bir geçiş* döneminin kaçınılmaz talihsizlikleri diye anmalıyız - yöntemlere hiç yüklenmeden...

TÜRK Edebiyatının *hemen arkamızda duran en büyük* yıllarını yeniden değerlendirme görevini yüklenecek eleştirmenlerin çoğunluğu daha yazmaya yeni başlamış, belki de hiç başlamamış kimseler arasından çıkacak... Zorla içine itildikleri «kuşak bilinci» ne düşüp nesnellik duygusunu yitirmezlerse, bir de «öznel eleştiri» nin yargı verme gücünü edinebilirlerse, günümüzün genç yazarları arasından bu yüce görevin ilk adayları *bu günlerde birer ikişer sıyrılırlar* sanıyorum. Çünkü artık buram buram tüter oldu edebiyatımızın o çeşit eleştirmenlere gereksinimi...

Terör öyle mi? Hodri meydan!

GÜLERİZ AĞLANACAK HALİMİZE...

Başbakan Süleyman Demirel, geçen gün Ankara senatör ve milletvekilleriyle birlikte, Başbakan ve AP Genel Başkanı sıfatıyle AP Altındağ ilçesini ziyaret etmiş. Vatandaşlar *külhanbeyi haraççılardan, yolsuzluktan, belediye hizmetlerinin kifayetsizliğinden, pahalılık*tan bahsedip «bak, başbakanımız, hele şu son zaman bana — hah, AP'nin iktidara geldiği şimdi belli oldu — dediler. Bu laf bize çok dokundu. Gözünü seveyim, kurbanın olayım, ikide bir zam yapıp bizi ele güne rezil etmeyin. Güç duruma düşürmeyin» demişler.

Başbakan Demirel, vatandaşların bu haklı şikâyetleri karşısında zamların sebeplerini izah edeceği, biraz düşüneceği yerde kendini tutamamış, bir hayli gülmüş. Onun bu şen şatır halini gören bir AP'li parlamenter, dayanamamış ve meşhur atasözünü söyleyivermiş:

«Güleriz ağlanacak halimize!»

YENİ İSTANBUL
(10 Şubat 1967)

BİRBİRİNİ kovalayan zamlar, CHP Küçük Kurultayı'nın Sekizler aleyhindeki kararı ve AP iktidarının «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu» adı altında hazırladığı terör kanunu, geçtiğimiz hafta Türk basınında ele alınan başlıca konular oldu.

Tekel maddelerine ve şekere yapılan zamlar muhalif basında olduğu kadar muvafık basında da şiddetle tenkid ediliyor ve devletin gelirlerinin arttırılması için vasıtalı vergilere zam yerine gelir vergisinde âdil ölçülere uygun ayarlamalar yapılması isteniyordu.

Yumruk ve Kafa

Boksör Mehmet Ali Clay'ın yumruğundaki kuvvet islâm mütefekkirinin kafasında da tecelli ettiği anda her şey kurtulmuştur.

— Söyle, ey keşifler içinde boğulan ve demokrasi ve liberalizma, yeni nizam ve faşizma, materyalizma ve komünizma derken, yeni katolisizma ve Bunalma Felsefesine kadar kendisine kurtarıcı bir ruh getirecek sistem adına başvurmadığı yol bırakmayan Batı adamı! El attığın ne kadar hedef varsa hepsinin birden varamadığı, ulaşamadığı, eremediği gayenin islâmda olduğunu nihayet anladın mı?

ADIDEĞMEZ
(Yeni İstanbul - 11.2.1967)

Milliyet'te Abdi İpekçi «Yeni vergi' [illegible]ğini, **temel ihtiyaç maddelerine zam yapılmayacağını vaadederek iktidara gelen AP'nin bu sözü tutmayacağı başından biliniyordu. AP Hükümeti herhalde eninde sonunda başvurmak zorunda kalacağı bir yola bir an önce gitmeyi ve bunun yaratacağı olumsuz etkileri seçim yılına kadar gidermeyi tasarlamıştır»** diyor, Cumhuriyet'te Ecvet Güresin şunları yazıyordu: **«Sayın Demirel'in refah devleti sloganı seçimlerde ve sonrasında hayli ümit uyandırmıştı. Şimdi gelen zamlar, vergiler, ona karşılık gelirler arasındaki dengesizlik, bu politikanın karakterini ortaya koyuyor. Herkesten aynı ölçüde alacaksın, sonra bu aldıklarını sadece bir tarafa verecek ve onların refahını sağlayacaksın...»**

Muvafık basının en sağdaki kalemlerinden Ahmet Kabaklı Tercüman'da vasıtalı vergi adaletsizliğini şöyle ortaya koyuyordu:

«Vasıtalı vergi (yani ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını artırmak suretiyle sağlanan gelir), *yeryüzündeki vergilerin en adaletsizidir*. Zengine de, fakire de 320 Kuruştan şeker satmak... Adaletle ilişiği var mı bunun? Halbuki tarım gelirlerini vergilemek, ithal ve ihraç tacirlerinin büyük saltanatlarını vergilemek, defterleri sıkı kontrol suretiyle vergi kaçağını, gümrük kaçağını, döviz ve mal kaçağını önlemek gerekmez mi idi?» Kabaklı'nın karşı sayfasında Kadircan Kaflı da aynı görüşteydi: **«Şekere zam yapılmamalıydı. Ama para lâzım. Neye zam yapılmalıydı? Meselâ Gelir Vergisi'ne... Dar ve sabit gelirlilere dokunma, fakat yılda otuzbin, elibin, yüzbin ve daha fazla kazananlardan yüzde elliden doksana kadar vergi al. Vergi kaçırmayı önle. Az kazanandan az, çok kazanandan çok. Adalet de budur. Yoksa şimdiki tutum değil...»**

CHP Küçük Kurultayı'nın bildirisini Milliyet'te Abdi İpekçi şöyle yorumladı: **«İl başkanlarının bildirisi ile Feyzioğlu ve arkadaşları, teşkilâtın güvenini resmen kaybetmiş bir heyet durumundadırlar. Mücadeleye devamda direnirlerse, o zaman herhalde CHP'den bir takım kopmalar, daha doğrusu koparılmalar başlayacaktır.»**

Yeni Gazete'nin başyazısında, Feyzioğlu ve arkadaşlarının aldandıkları belirtilerek şu tahmin ileri sürülüyordu: **«Olayların bundan sonraki safhasında Haysiyet divanlarının mı göreve çağırılacağı, yoksa toplanacak olağanüstü Kurultay'ın mı 'bu kolu kesip atacağım' şimdiden söylemeğe imkân yoktur. Herhalde görünen şudur: Genel Merkez ve genel merkezin politikasını tasvip edenler, minderden galip ayrılacaklarına güvenmektedirler. Bu inancı destekleyen pek çok sebep vardır.»**

Resmî Yalan

Gümrük ve Tekel Bakanı İbrahim Tekin'in Senato'daki konuşmasından:

«Tekel zamlarına biz de taraftar değildik. Bütçe dolayısıyle mecbur kaldık. Zam yok dersem bugün yalan söylemek durumuna düşecektim. Var dersem stoklara gidilecekti. Stokun önüne geçmek maksadıyle hayatımda ilk defa devlet menfaatlerini korumak için yalan söylemek durumuna düştüm.»

TERCÜMAN
(7 Şubat 1967)

Ne var ki, il temsilcilerinin aldıkları karara rağmen CHP'nin durumu bazı yazarlar tarafından hâlâ açıklığa kavuşmuş kabul edilmiyordu. Nitekim Son *Havadis'te Orhan Seyfi Orhan* bu görüşü şöyle dile getiriyordu: **«Halk Partisi tezatlar partisidir. Her şey olur. Ortanın solundan bahsedilirken ihtilâl istekleri ortaya çıkar. Her şey olabilir. Yalnız bir şey olamaz. Halk Partisi bu tutumunu de*ğiştirmedikçe halktan oy olarak* bir daha iktidara gelemez.»**

Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı'nın açıklanması, devrimci ve tarafsız basında geniş tepki yarattı. Sağcı gazetelerde bu konuda herhangi bir yayın yapılmamakla beraber, kanunun Meclis'ten geçmesi için gerekli havayı yaratacak neşriyat esirgenmiyordu.

Cumhuriyet'te Ecvet Güresin, kanunun uzun vadede iktidar lehine bir sonuç vermeyeceğini, başarısız terör denemelerinden örneklerle açıkladı: **«Polis yoluyla bir tedhiş havası yaratılarak sindirme metodları denenecektir. Aslında yeni keşfedilmiş şeyler değil bunlar, hepsi yakın tarihimizde tecrübe edildi ve hiçbir sonuç da vermedi. Yaşayan görecek bu tecrübenin sonuçlarını.»**

Yeni Gazete'nin başyazısında, bu kanun çıktığı takdirde iktidarın istediği sonucu elde edemeyeceği belirtilerek şöyle deniliyordu: **«Tasarı kanunlaştığı takdirde, önlemek istediği bölünmeleri hızlandırmağa elverişli bir ortam yaratılabileceği gibi, anayasa düzeninin verdiği imkânlardan yararlanarak onu yıkmağa çalışan kişi ya da zümreleri manevi bakımdan daha güçlü hale getirebilecektir.»**

Milliyet'te Refik Erduran, terör heveslilerine şöyle meydan okuyordu: **«Şimdi cepheler büsbütün kesinlikle *ayrılacak*, ak koyunla kara koyun basında, parlamentoda, üniversitede, gençlik kuruluşlarında, sendikalarda, sanat alanında, hukukçular arasında, kısacası bütün toplumda açıkça belli olacak. Kaç zamandır istediğimiz geniş direnme cephesi *kendiliğinden kurulacak*. Gelirse gelsin fırtına. Hodri meydan!»**

Çetin Altan da Akşam'da aynı yargıya varıyordu:

«Biz 1960'dan sonra sosyal ve ekonomik konularda halkı uyandırma ve iktisadi muhalefet yapma yolunu seçmiştik... Şimdi yeniden 1960 öncesine dönerek tek hedef halinde Demirel'i karşımıza almak zorunda kalacağız ki, bu çeşit bir mücadeleden kimin galip, kimin mağlup çıkacağını tarih bir kere daha görecektir. Haydi bakalım Demirel, madem Demokrasiye ve Anayasa'ya ihanet halindesin, yolun açık olsun. Başına neler geleceğini çok hızlı şekilde göreceksin.»

haftanın karikatürü

(Ali Ulvi — Cumhuriyet Gazetesi)

ANT • Haftalık Siyasî Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSSUUD CADDESİ, TAN HANI, 302, SİRKECİ - İSTANBUL • Tel.: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ • Ankara Temsilcisi: MEHMED KEMAL, Tel: 12 58 66 • Dizildiği ve basıldığı yer: TAN MATBAASI • Fiyatı: 125 Kuruş • Abone şartları: Yıllık 60 Lira, Altı aylık 30 Lira, Üç aylık 15 Lira • İlân tarifesi: Bir sütunda santimi 25 Lira, yayın ilânlarına %20 indirim uygulanır • Tek sütuna 5 santimlik kutu halinde yayın ilânları 50 Lira'dır.